NICC Magazine

3 | 2014

Joty ter Kulve

In dit nummer:

Indisch Monument en de NSS top.....2

Gedeeld verleden, gedeelde verhalen.....3

Een leven lang zwijgen.....4

Veteranenverhalen gezocht.....9

Leef je droom.....9

Coverstory: Interview met Joty ter Kulve....11

Indo Rock (4).....14

Specerijen van Indonesië.....18

Gemeenteraad.....22

Verborgen kamers...23

Reggy Tielman overleden.....28

Rubrieken:

Recept, Korte Berichten, Boekbespreking, Gedicht, Just4kids, Indische Agenda, Advertensi Mini, Column, Pasar Malam Kalender.

Gratis maandelijks e-magazine voor de Indische gemeenschap

jaargang 6, maart 2014 | oplage: 7000

Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Van de redactie

NICC Magazine vraagt om uw steun

De vernieuwde uitvoering van NICC Magazine kan nog steeds bogen op vele positieve reacties. Sinds het januari-nummer hebben we al meer dan 600 e-mails ontvangen en iedereen is even enthousiast over de gedaante-wisseling. Hartelijk dank daarvoor. Begin deze maand hebben we een mailing uitgestuurd naar een aantal abonnees, waarvan wij weten dat zij een bedrijf vertegenwoordigen. Wij hebben hen gewezen op de mogelijkheid om te overwegen ***NICC Magazine als advertentie medium*** te gebruiken. Van enkelen hebben we inmiddels een antwoord ontvangen, dat zij het intern zullen bespreken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle abonnees die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om ***uw bedrijf of product onder de aandacht*** te brengen.

Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben en het in stand te houden. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is ***uw betrokkenheid*** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige bijdrage in de vorm van een ***DONATIE***. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens kunt u vinden op de voorlaatste pagina in de colofon.

Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw vernieuwde NICC Magazine. En..... ondanks alles is en blijft het abonnement GRATIS.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Het Indisch Monument en de NSS top

In verband met de komende Nuclear Security Summit op 24 en 25 maart aanstaande worden er veel extra veiligheidsmaatregelen genomen in het gehele gebied rondom het World Forum in Den Haag. Tot dit gebied behoort ook Het Indisch Monument aan de B.M. Teldersweg. Het Indisch monument maakt deel uit van de eerste veiligheidszone, dat geheel; met hekken en barricades zal zijn afgesloten. Bovendien wordt vlakbij het Indisch Monument een speciale helikopter landingsplaats ingericht.

Het World Forum in Den Haag

Bij het Indisch Monument worden dagelijks bloemen neergelegd. Nabestaanden kunnen via hun uitvaartverzorger aangeven dat bloemen en bloemstukken namens de overledene worden neergelegd bij het Indisch Monument. Bekend is dat nabestaanden hierbij graag aanwezig willen zijn. Gedurende de NSS top zal het in verband met de hiervoor genoemde veiligheids-maatregelen NIET mogelijk zijn om deze bloemlegging doorgang te laten vinden.

Nuclear Security Summit 2014 The Hague

In goed overleg met de branchevereniging voor uitvaart-ondernemingen (BGNU) is afgesproken dat bloemstukken en bloemen door de uitvaart-ondernemers zullen worden bewaard en direct na afloop van de NSS top (vanaf woensdag 26 maart) bij het Indisch Monument worden neergelegd.

Het Indisch Monument aan de B.M. Teldersweg in Den Haag

Het is al NIET meer mogelijk om bloemen vanaf 21 maart neer te leggen. In verband met de landingsplaats voor de helikopter zouden deze door de enorme luchtverplaatsing van de rotor weggeblazen worden en daardoor een veiligheidsrisico vormen. De bloemen die er al liggen, worden door veiligheidsambtenaren vanaf 21 maart bij het monument respectvol verwijderd.

Jacques Brandt,
coördinator Het Indisch Monument

Gedeeld verleden, gedeelde verhalen

Op of rond vrijdag 21 maart 2014 presenteren de vier Nationale Herinneringscentra van de Tweede Wereldoorlog (Kamp Westerbork, Het Indisch Herinneringscentrum, Monument Kamp Amersfoort en Monument Kamp Vught) een afwisselend programma over de geschiedenis van de Indische en Molukse gemeenschap in het kader van hun gezamenlijke programma: "Gedeeld verleden, gedeelde verhalen". Na de Tweede Wereldoorlog verruilden Indische Nederlanders en Molukkers noodgedwongen het paradijselijke Nederlands-Indië voor het koude Nederland. Welke verhalen delen zij en wat hebben zij allemaal meegemaakt?

Boekpresentatie "Dwars door de storm" in IHC

Vrijdag 21 maart 2014 wordt net nieuwe jeugdboek van Martine Letterie en Karlijn Stoffels, "Dwars door de storm" gepresenteerd in het Indisch Herinneringscentrum.

Het boek is bedoeld voor de jeugd vanaf 11 jaar en vertelt het verhaal van de Groningse Tjakkie en de Molukse Jacob en wat hen bindt in het begin van de jaren '50 van de vorige eeuw, ondanks de verschillende werelden waarin beiden opgroeiden. Lezingen, muziek en gesprekken brengen de herinneringen aan de Indische en Molukse geschiedenis uit die tijd weer terug. Daarbij is veel aandacht voor de belangrijkste bindende factor van toen: de Indo Rock. Met medewerking van de auteurs en Herman Keppy (journalist, schrijver, onderzoeker) Hans Consten (gitarist en presentator van het programma: Rock Around The Sixties bij Omroep Rijswijk) en de muziekgroep "Sound of Njoy". www.indischherinneringscentrum.nl

Diverse activiteiten Kamp Amersfoort

Vrijdag 21 maart 2014 vertelt Nel Lekatompessy in Kamp Amersfoort over de dag dat haar ouders in de haven van Rotterdam aankwamen

De verwarring, het wachten op de grote terugkeer, hun dromen, hun eenzaamheid, en de heimwee naar hun geboortegrond. Haar vertrekpunt is een historisch Verkade-blik uit Ambon (ook in Nederlands-Indië waren de koekjes van Verkade een begrip). Dit Verkade-blik was rond 1900 vanaf Zaandam in een van de honderdduizenden vrachtkisten verscheept naar Indië. Zo'n vijftig jaar later stuurt Oma Ne hetzelfde blik, opnieuw gevuld met Verkade heerlijkheden per bootpost terug naar Nederland, waar haar zoon na het opdoeken van het KNIL naar toe is gebracht. Zij maakt zich ernstig zorgen om de kleinkinderen. Meer informatie: www.kampamersfoort.nl

Diverse activiteiten Kamp Westerbork

Het weekend van 21 t/m 23 maart staat in het teken van woonoord Schattenberg. Zo zijn de film "Gedeeld verleden, gedeelde verhalen" (Daan & Laan, 2012)

en de documentaire "Woonoord Schattenberg" (RTV Drenthe) te zien en zijn er op zaterdag 22 en zondag 23 maart rond 15.00 uur Molukse rondleidingen. Op 23 maart vindt de presentatie van het boek "Kazernekind" van de schrijfster Marlies Mielekamp plaats. Meer informatie te vinden op www.kampwesterbork.nl

Diverse activiteiten Kamp Vught

In de week van 16 t/m 23 maart organiseert Monument Kamp Vught meerdere activiteiten in het kader van het gezamenlijke thema. In barak 1B (de laatste authentieke kampbarak) wordt in

de nieuwe presentatie de geschiedenis belicht van woonoord "Lunetten", waar sinds 1951 de Molukse KNIL-militairen en hun gezinnen werden gehuisvest. De verdere invulling is te vinden op

de website www.nmkampvught.nl onder "Agenda".

Het Indisch Herinneringscentrum op Landgoed Bronbeek in Arnhem vertelt de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog in Azië en de gevolgen van de dekolonisatie van Nederlands-Indië en de daaropvolgende komst van Indische en Molukse repatrianten naar Nederland. De drie andere Herinneringscentra hebben een belangrijke rol gespeeld bij de opvang en huisvesting van Molukse gezinnen, voordat er woonoorden bij andere steden in Nederland gebouwd werden.

(advertentie)

Een leven lang zwijgen

door: Liesje de Leeuw

De gevolgen van onderduik tijdens Japanse bezetting

Ed de Leeuw dook onder tijdens de Japanse bezetting en moest na dreigend verraad driemaal verhuizen. Later in zijn leven ging hij op zoek naar informatie over lotgenoten, maar vond dat nooit. Zijn dochter Liesje wist door gesprekken met hem hoezeer die onderduik een stempel op zijn leven heeft gedrukt. En dat liet sporen na op haarzelf en zelfs op haar kinderen. Na zijn dood besloot zij het onderzoek van hem over te nemen.

Mijn vader Eduard Alfons de Leeuw (1917 -2004) dook onder "om aan vrijheidberoving te ontkomen." Hij was reserveofficier toen het KNIL capituleerde op 8 maart 1942. Hij schreef in zijn dagboek:

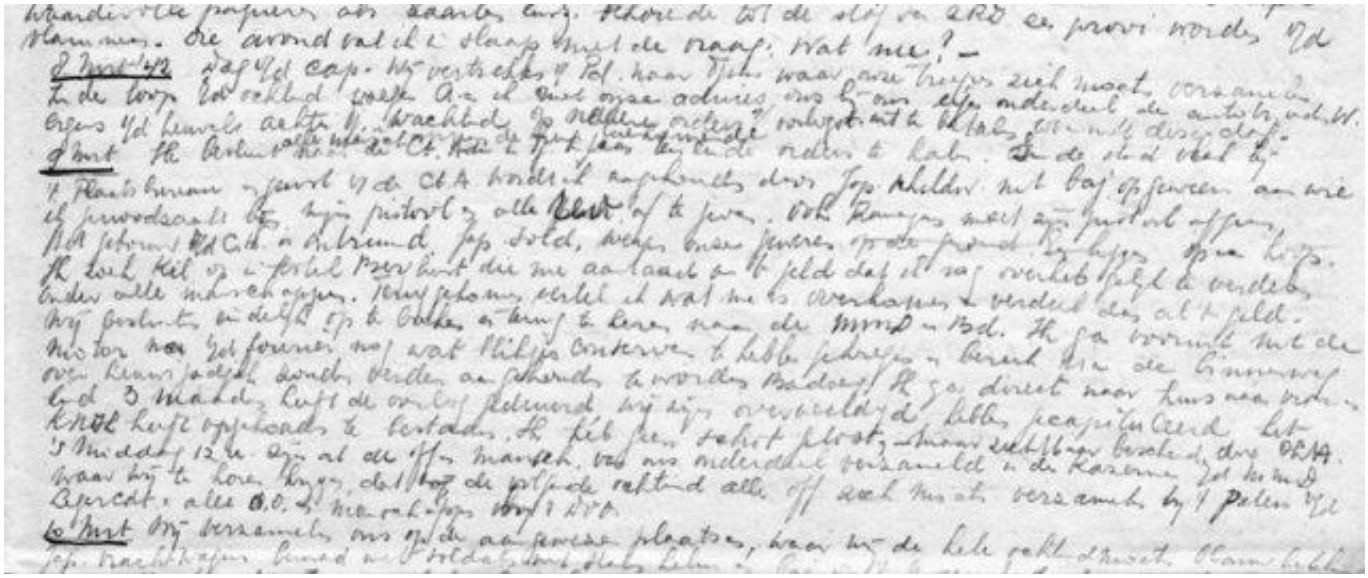
9 maart. 's Middags om 12 uur zijn al de officieren en manschappen van ons onderdeel verzameld in de kazerne van de Militaire Motor Dienst, waar wij te horen krijgen dat de volgende ochtend alle officieren zich moeten verzamelen bij het paleis van de Legercommandant, alle onder-officieren en manschappen voor het DOO.

10 maart. Wij verzamelen ons op de aangewezen plaats, waar wij de hele ochtend moeten blauwbekken.
Japanse vrachtwagens, bemand met soldaten met stalen helm en

E.A. de Leeuw (1938)

bajonet op het geweer rijden door de stad en Japanse jagers cirkelen heel laag rond. Wij moeten een paar maal aantreden als Japanse officiers het paleis binnen komen. Vreemd gezicht om opper-, hoofd- en subofficieren op een rijtje te zien staan. Pas tegen 2 uur 's middags krijgen wij te horen, dat degenen die in kazernes gelegerd zijn zich daarheen begeven en degenen die een eigen onderdeel hebben, thuis moeten blijven. (…) Officieren die in Bandoeng geen adres hadden, moesten naar één van de (vele) kazernes; anderen die wel een adres hadden, moesten naar dat adres en wachten op nadere orders".

Ed ging naar huis, aanvankelijk met de bedoeling te wachten op die nadere orders. Tot het doordrong dat die vermoedelijk niet zouden komen, misschien omdat het in de chaos onduidelijk was waar hij zat. En hij volgde het advies van zijn schoonvader, voor hem een man met gezag, die zei: houd je maar even gedeisd, het zal zo lang niet duren. En dat heeft hij gedaan. Ed besloot om

Fragment uit het dagboek van Ed de Leeuw

zich niet uit eigen beweging te melden en werd vanaf dat moment 'onderduiker'. Vanaf dat moment ook groeide met de dag de angst.

Weinig bekend

Over onderduik tijdens Japanse bezetting werd nog maar weinig geschreven.
Militair historicus J.J. Nortier zegt over onderduiken alleen iets met betrekking tot verzetsactiviteiten: Elke Nederlander of Indische Nederlander die zich op straat vertoonde werd in de gaten gehouden. Na het invallen van de duisternis was deze categorie, waar zij zich ook maar liet zien, al bij voorbaat verdacht. De situatie viel in geen opzicht te vergelijken met de omstandigheden in bezet Europa. Nederlanders en Indische Nederlanders waren stuk voor stuk vreemdelingen in eigen land geworden. [...] voortdurend in angst levende voor de harde maatregelen die op alle mogelijke futiliteiten konden volgen. Onderduikadressen en andere vormen van steun aan eventueel aangekomen agenten (spionnen) waren niet te vinden. Wie zich met verzet of enige hulp daaraan bemoeide, was ervan verzekerd dat binnen korte tijd hem de dood wachtte".[1]

Ed was niet betrokken bij verzet. Tegen wie zou je je eigenlijk moeten verzetten?, verzuchtte hij later eens. Maar hij durfde zich al direct niet meer op straat te vertonen. Als het toch moest, ging hij verkleed in de sarong en kebaja van zijn zusje. Hij was jong, tenger gebouwd en Indo, en dat heeft hem wel een paar keer gered. In de periode tussen 10 maart 1942 en eind augustus 1945 had Ed vier onderduik-adressen. Binnen twee maanden moest hij zijn eerste schuilplek al opgeven, omdat verraad dreigde. Hij ging tegen betaling wonen bij F., die zijn uniform had weggegooid.

Ed de Leeuw op 'herhaling' (1941)

Uit zijn memoires blijkt dat minstens 23 mensen direct met hem verbonden waren toen hij onderdook. Jaren later zegt hij daarover: "Ik mocht me niet laten zien, moest onzichtbaar blijven. Anders zouden er verschrikkelijke dingen gebeuren. Niet alleen voor mijn kleine gezin, maar ook voor mijn ouders en al de anderen die daar woonden. Ik heb toen geprobeerd om legaal tevoorschijn te komen, maar dat lukte niet. Theo heeft nog geprobeerd om mij via de autoriteiten te laten oproepen. Ik wilde dat wel, want dan was de angst weg. Toen ik er eenmaal ingedraaid was, wist ik dat ik niet meer terug kon. (…) Dus ik moest niet bestaan, zodat de familie kon zeggen: we weten niet waar hij is. Er waren buren die zeiden: ik zal er wel voor zorgen dat Ed opgepakt wordt."

Buitenkampers

Het leven voor de buitenkampers werd met de dag moeilijker. Over hun situatie was tot voor kort weinig bekend bij het grote publiek. Daarin kwam in 2013 verandering. De tentoonstelling in Museon: *Buitenkampers. De kleur van overleven*, werd tot tweemaal toe verlengd vanwege grote belangstelling. En de film van Hetty Naaijkens-Retel Helmrich

Buitenkampers. Boekan main, boekan main trekt nog steeds veel bezoekers.[2]

Het leven voor ondergedoken buitenkampers was uiteraard dubbel moeilijk; zij leefden met nóg meer beperkingen. Omdat de onderduiker er eenvoudig niet was, kon hij nauwelijks voor zichzelf zorgen omdat hij zich niet op straat durfde vertonen. Hij kon op geen enkele manier zelf inkomsten verwerven. En voor de langzaam op gang komende voorzieningen zoals voedseldistributie kwam hij niet in aanmerking, hij werd niet meegeteld. Zijn helpers moesten eigen schaarse middelen delen. Onderduikers die geen liefhebbende (en dappere) familie hadden, zullen op straat en van de straat hebben geleefd.

De doodenkele keer dat het ter sprake kwam, zei Ed: ik denk wel dat er niet veel jongens waren zoals ik. Er werd toen niet over gepraat en later ook niet. Ik ken eigenlijk niemand zoals ik.[3]

Iemand zoals hij is de Nederlands journalist Jan Bouwer, die de hele bezettingsperiode ondergedoken bleef in Bandoeng. Bouwers dagboek wordt door Lou de Jong beschouwd "als het meest belangrijke document dat uit de gehele periode van de Japanse bezetting bewaard is gebleven." Bouwer beschrijft de situatie in Bandoeng, waar ook Ed was, met zijn vrouw en kinderen (twee van de drie werden tijdens de bezetting geboren). Een maand na de bezetting werd in Bandoeng een gedroste krijgsgevangene geëxecuteerd.[4]

De Kempetai liet weten dat iedereen die zich na 8 december van het vorig jaar in Bandoeng had gevestigd, geregistreerd moest worden bij de politie. Formeel vanwege de voedsel-voorziening, maar uiteraard om de ondergedoken mannen te vinden. Ontsnapte krijgsgevangenen of soldaten die zich aan internering hadden onttrokken, kregen bij ontdekking zoveel stokslagen als zij dagen buiten het krijgs-gevangenenkamp waren geweest. Ed en zijn familie wisten daarvan, het gebeurde letterlijk om de hoek van hun huis. Volgens Bouwer gingen de Japanners in september van het eerste bezettingsjaar "met een schepnet door de stad om de laatste onderduikers op te vegen en wee degene, die zij dan nog te pakken kunnen krijgen".[5] Vanuit zijn schuilplaats, vaak liggend op de vliering onder het dak van zijn vaders huis, zag en hoorde Ed wat er gebeurde.

281.
NED.-IND. INL. DIENST
(NEFIS)
VERGUNNING
tot het betreden van terrain en gebouwen van bovengemelden dienst te Batavia voor:
Mr. E. A. de Leeuw
doorloopend
voor den duur van
na dato
Handteekening van den houder:
Uitgegeven te Batavia
Op Pet. Gez.
Datum: 8-9-45

Vergunning Nefis op naam van E.A. de Leeuw

Honderden

In verschillende hoofdstukken gaat De Jong wel uitvoerig in op razzia's, maar het verschijnsel onderduiken krijgt niet veel aandacht. Aan de razzia's wijdt hij enkele pagina's waarin het gaat over de ongeveer 4.000 arrestaties binnen enkele maanden in de stad Bandoeng. Over die duizenden mannen die thuis van bed worden gelicht of eenvoudig op straat in vrachtauto's geladen! Maar slechts één enkele zin over de onderduikers!
"Enkele mannen (…) zijn er in geslaagd zich tot het eind schuil te houden – een van hen was de door ons al meermalen geciteerde dagboekschrijver J.B. Bouwer.", aldus De Jong. [6] Ed de Leeuw was ook één van die enkele mannen. Maar er moeten er meer zijn geweest.

Op basis van het beschikbare materiaal veronderstel ik dat er vermoedelijk honderden mannen van leger/KNIL zijn onderdoken (de burgermannen zijn hier nog buiten beschouwing gelaten). Deze mannen zijn in de documentatie 'niet te vinden'. Wie zij zijn, hoe hun leven verder verliep, daarover is nauwelijks iets bekend.[7]

NEFIS

Hoe het leven van mijn vader na de oorlog verder ging, weet ik wel. Hij ging werken voor de NEFIS.[8] Hoe dat mogelijk was na zijn onderduikperiode, blijft voor mij een intrigerende vraag waarop hij mij nooit een antwoord heeft kunnen geven. Wel heeft hij verteld dat hij het werk voor de NEFIS moeilijk vond. Mijn vader schrijft daarover: "Ik moest zware beslissingen nemen. Ik sliep met mijn dienstrevolver onder mijn hoofdkussen. Op hoog niveau wist men natuurlijk wel meer. Ik werkte weliswaar op personeels-zaken, maar ik had een collega die seiner was. Hij was operationeel in de Preanger en had dagelijks informatie over de acties. Maar er werd niet over gepraat om de Europeanen niet in paniek te brengen. Bij de NEFIS werkten mensen die alle Chinese en Indonesische kranten moesten nalezen op aanwijzingen over subversieve acties door de Nationalisten (zo werden ze toen genoemd). We wisten dat de kans om Indië te behouden kleiner werd. Dat kon niet teruggedraaid worden. Maar de Nederlandse regering wilde het proces langzamer laten lopen om Indonesiërs op te leiden en de ondernemingen over te dragen. Op het platteland was de toestand toen gevaarlijk in verband met de guerrilla's. Er werden Europeanen

vermoord, maar ook eigen mensen die niet mee wilden werken."

Aan welke kant?

Een half leven later, terugkijkend op zijn onderduikperiode zei Ed: "Ik zat tussen twee vijanden: de Jap en het Indonesische volk dat meteen in de gaten kreeg dat de Nederlandse overheid zijn gezicht had verloren. Ik ben geen blanda-vis en geen orang Indonesia-vlees; maar boeloes (schildpad) is ook goed, toch?" [9]

In de naoorlogse periode werd zijn gevoel van verscheurdheid nog versterkt. Ed behoorde tot de tussengroep en zou graag hebben meegewerkt om die groep dáár een eigen plaats te laten houden. Hij hoopte oprecht te kunnen meewerken aan dat nieuwe land. Maar eenmaal in Nederland (op ziekteverlof) kon Ed niet meer terug omdat hij, die gewerkt had voor de NEFIS, op de zwarte lijst stond in het nieuwe Indonesia.

Hij wilde een boek schrijven, begon ettelijke keren maar kwam nooit over die drempel van zijn pijn. Hij was onderduiker en dat kon hij niet vertellen. Hij werkte na de oorlog voor de NEFIS en dat mocht hij niet vertellen. Het is goed zo, we zijn hier nu veilig. Maar het is wel jammer dat de dingen die ik wél heb gedaan later voor de buitenwereld niet echt meetelden.

Gevolgen

Zijn ervaringen hadden een grote impact op hem. Ed: "Het gevolg is dat ik in de rest van mijn leven altijd een ondergeschikte positie heb moeten aanhouden, die tot een soort verkramping heeft geleid. Een collega zei: 'jij hebt je mooi gedrukt.' Sindsdien heb ik altijd angst."Ook toen de actuele bedreiging voorbij was, bleef de angst doorwerken en drukte een stempel op zijn persoonlijkheid. Toen hij gepensioneerd was en er tijd voor had, begon Ed aan zijn memoires. Hij las en studeerde veel, vooral omdat hij voor zijn dood aan kinderen en kleinkinderen wilde uitleggen hoe zijn leven gelopen was. Hij wilde zich ook verantwoorden voor zijn daden, vooral voor zijn onderduik en de gevolgen daarvan. Hij heeft ernaar gezocht, maar vond geen informatie die op hem van toepassing was. Dat maakte hem eenzaam. Hij zweeg ook over de naoorlogse periode.

Ed de Leeuw in 1946

De voortdurende angst tijdens de onderduikperiode, het noodgedwongen zwijgen daarover en het feit dat het onderwerp in de naoorlogse geschiedschrijving onbesproken en onbestudeerd bleef heeft zeer ingrijpende gevolgen gehad op mijn vader. Hij heeft geleden onder het imago van de onderduiker die hij door samenloop van omstandigheden was geworden. Hij kon, áls er al ooit over de oorlog in Indië werd gesproken, eigenlijk niet meespreken. Want wie brengt achteraf respect of sympathie op voor een onderduiker? Een militair nota bene? Van verdriet is moeilijk een verhaal te maken. De definitie "ondergedoken om aan vrijheidberoving te ontkomen", klinkt niet heldhaftig. Hoe heldhaftig zou het zijn geweest om zich te melden? Het was immers al bekend dat straffen zouden volgen voor de familie die hem onderduik bood. En later in zijn leven kon hij zich niet verdedigen tegen het stempel 'lafaard'. Hij vertelde, dat hij dat woord wel te horen kreeg – en dan besloot om er maar het zwijgen toe te doen. Dat kunnen Indische jongens goed. Ik hoop dat het zwijgen nu doorbroken kan worden. Misschien nog voor enkele héél oude mensen, maar in ieder geval voor hun kinderen. Daarvoor is kennis nodig die tot nu toe niet in de geschied-schrijving voorkomt. [10]

Het zwijgen van Ed had ook gevolgen voor zijn kinderen. Het overheersende gevoel onder hen is in ieder geval dankbaarheid naar die vader. Die kleine held die na al de verschrikkingen die hij meemaakte – tijdens de Japanse bezetting, de bersiap en de politionele acties – voor ons gezin in Nederland een nieuw bestaan opbouwde. Daar valt nog wel het één en ander over te zeggen. Voorlopig samengevat in een gedicht dat zijn kleindochter Klara Smeets schreef:

Orang Sabar (Geduldige mens)

In het midden van ons
zit tevredenheid
met een glimlach
die de drukte spiegelt

Hij vult met stilte
ruimte
die lawaai niet vullen kan

De glimlach
veegt zijn rimpels weg
daarmee offers
die littekens zijn

Verklaring nummerverwijzing:

[1] Nortier, J.J. in *Afscheid van Indië,* digitale documenten 1940 - 1945.

[2] Op 24 september 2013 ging de film *Buitenkampers. Boekan main, boekan main* op het Nederlands Film Festival in première en draait sindsdien in de bioscopen. In februari 2014 werd de 10.000 bezoeker verwelkomd.

[3] Zijn halfbroer Theo verbrandde zijn uniform en werd in september '42 geïnterneerd. F. dook ook onder maar hoe het hem verging is niet bekend.

[4] Bouwer, Jan. *Het vermoorde land.* Uitg. Van Wijnen, 1988 , pag. 52

[5] Bouwer, Jan. *Het vermoorde land.* Uitg. Van Wijnen, 1988 , pag. 121

[6] Jong, L. de. *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog.* Deel 11 b, pag. 361.

[7] Met dank aan prof.dr. Petra Groen, die mij middels e-mail dd 25 maart 2013 de volgende cijfers zond:
Totaal Europese KNIL militairen en gemilitariseerden bij begin strijd: 44.500 Gesneuveld 7 dec. 1941 – aug. 1945 in strijd archipel, Europese militairen: 896. In krijgsgevangenschap gevoerde Europese KNIL militairen: 38.386 Niet gesneuveld of in krijgs-gevangenschap gevoerd: 5.218 Als, zoals dr. L. De Jong zegt, 4000 mannen alsnog werden opgepakt, betekent dit dat max. ca. 1200 mannen kunnen zijn ondergedoken.

[8] De NEFIS, de Netherlands Forces Intelligence Service, verzamelde tijdens de Japanse bezetting inlichtingen ten behoeve van de geallieerde strijdkrachten. Vanaf sept. 1945 ging de dienst zich ook bezighouden met het verzamelen van inlichtingen over de nieuwe plaatselijke politieke groeperingen en werd haar rol uiterst belangrijk tijdens de overgangsperiode als ook de latere onafhankelijkheids-oorlog van Indonesië.

[9] Een uitspraak die Ed gebruikte en ik onthouden heb. Pas bij de research voor dit project vind ik de herkomst: het zeer geliefde "Vleesverhaal" uit *Piekerans van een straatslijper* door Tjalie Robinson.

[10] Zwinkels, Esther. Lopend promotieonderzoek dat gericht is op de afhandeling van de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. Het gaat over het belonen en bestraffen van verzet, collaboratie en oorlogsmisdaden gepleegd tijdens de Japanse bezetting.

Nawoord:

Mijn persoonlijk onderzoek naar "onderduik tijdens de Japanse bezetting" zal doorgaan. Al uw reacties zijn welkom op: singawerk@kpnmail.nl

Dit artikel is eveneens geplaatst in Javapost.

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en nu ook android. Klik hier voor de aanbieding
http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie

Let op! Sluitingsdatum kopij en advertenties aprilnummer: 4 april 2014

Veteranenverhalen gezocht

Ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Nederlandse Veteranendag op 28 juni 2014 zal het boekje "Jubileumverhalen verschijnen. Voormalig Tweede Kamervoorzitter Gerdi Verbeet maakt als voorzitter deel uit van de 5-koppige vakjury, die de 10 meest bijzondere verhalen voor dit boekje uitkiest. Het project heeft als doel samen "het verhaal" van de Nederlandse veteraan te vertellen. Zulke vertellingen dragen bij aan de erkenning en waardering en verdienen een podium. De jury zoekt vooral verhalen die nog niet bekend zijn bij een breed publiek.

Betrokkenheid

"Als dochter van een Indië-veteraan gaan de ervaringen mij aan het hart. Als Kamervoorzitter heb ik veel aandacht besteed aan veteranen, omdat zij altijd onze waardering en respect verdienen voor de taak die zij in opdracht van de politiek vervulden", aldus Gerdi Verbeet. Tijdens haar periode als Kamervoorzitter hield Verbeet zich ook al bezig met militairen en hun missie. Zo heeft zij als eerste Kamervoorzitter de troepen in Uruzgan bezocht (foto).

10 jaar Nederlandse Veteranendag

Nederland telt meer dan 130.000 veteranen. Bij de Nederlandse Veteranendag draait het om erkenning en waardering voor de veteranen in de Nederlandse samenleving en geeft een gezicht aan alle mannen en vrouwen die veteraan zijn. De eerste editie was op 29 juni 2005, de geboortedag van Prins Bernhard. Inmiddels is de veteranendag een terugkerend evenement op de laatste zaterdag in de maand juni.

Verhalen insturen

Op 28 juni tijdens de openings-ceremonie van de 10e Nederlandse Veteranendag in de Ridderzaal worden de "Veteranenverhalen" voor het eerst uitgegeven. Naast Gerdi Verbeet maakt ook Luitenant-generaal b.d. Henk Morsink (vice-voorzitter) deel uit van de jury. De drie andere juryleden zijn: Fred Lardenoye (eindredacteur van het veteranen magazine Checkpoint), Niels Roelen (veteraan en auteur van boeken over Afghanistan) en Jan Rijken (veteraan en projectleider Nederlandse Veteranendag). Tot en met 30 maart 2014 kan elke veteraan of niet-veteraan zijn of haar verhaal insturen via de website www.veteranendag.nl.

Leef je droom

door: René Meijer

Vorige maand schreef ik over mijn drummende zoon Robbie met wie ik nu al een aantal keren heb opgetreden. Voor ons allebei van ongelofelijke waarde, ik besef het al en hij zal het zich later gaan beseffen. Ik ben nu bijna 45 en in 2013 kwam mijn droom uit: een eigen album met nummers die ik samen met mijn Amerikaanse vriend en tekstschrijver Tom R. Lansner, hebben geschreven. Ik speel al muziek vanaf mijn vierde jaar en ik schrijf al liedjes vanaf dat ik ongeveer 19 ben. 'Dan heeft het toch wel erg lang geduurd voordat het eerste album verscheen' hoor ik u zeggen en dat klopt. Ik moet dan ook wel even terug gaan in mijn geschiedenis om dit uit te leggen, en om te verklaren waarom dit album 'Dashboard Jesus' een bijzonder verhaal is.

Rosario

Toen ik 19 was ben ik in Diemen op mezelf gaan wonen, ik wilde acteur worden maar werd afgewezen in zowel Amsterdam als Maastricht. Dat was erg pijnlijk, maar ik moest wel wat gaan doen, dus trad ik in de voetsporen van mijn vader, en ging een opleiding volgen als leraar. Studeren bleek toch mijn ding niet te zijn. Rosario kwam uit de Filippijnen en had al de Nederlandse nationaliteit toen ik haar ontmoette op die gedenkwaardige dag 27 november 1995 in de Bourbon Street op het Leidseplein in Amsterdam. Ik zong voor haar 'Cowgirl in the Sand' van Neil Young en the rest is history.

Rosario is verreweg het meest intelligente mens die ik ben tegengekomen in mijn leven en iemand met een ongelofelijk doorzettingsvermogen. Zij heeft nu al bijna 20 jaar een zeer succesvolle zaak, eigenhandig opgebouwd en sinds 1999 werk ik voor haar. Zij heeft mij zoveel geleerd en geïnspireerd dat ik haar als eerste moet noemen betreft mijn droom die is

uitgekomen. Zij heeft iets gepresteerd wat maar voor weinig mensen is weggelegd, ga maar na: je komt uit het arme Filippijnen en bouwt in een vreemd land een zeer succesvolle zaak op. En succesvol is ze tot op de dag van vandaag.

Ik werd 40 jaar in 2009 en Rosario gaf mij een ongelofelijk cadeau. We gingen met z'n tweeën voor 5 dagen naar Nashville. Ik was nog nooit in Amerika geweest en wilde heel graag daar naar toe, en natuurlijk vooral naar Nashville. Ik zal het nooit meer vergeten, de eerste dag liep ik met Rosario naar de vermaarde Gruhn Guitar shop. Ik heb daar toen een prachtige oude Guild western gitaar gekocht en diezelfde avond heb ik met een lokale band in Tootsies een paar nummers gespeeld. Teruggekomen in Amsterdam wist ik dat het tijd was om eigen nummers te gaan opnemen.

Tom R. Lansner

Ik was al een tijdlang bevriend met Tom. Onze dochters zaten in dezelfde klas. Hij komt uit New York en heeft als journalist zo ongeveer de hele wereld gezien. Grappig feit is dat hij op dezelfde dag jarig is als ik: 4 april. Hij is wel 16 jaar ouder dan ik, en dat komt absoluut terug in zijn teksten. Ik vind zijn teksten ongelofelijk goed en ben ook zeer trots dat ik zijn teksten op muziek heb mogen zetten. Ik heb zelf veel teksten geschreven in het Engels maar omdat het mijn moedertaal niet is raak je eigenlijk nauwelijks de kern. Mocht je fragmenten van ons album gaan beluisteren neem dan ook de tekst eens onder de loep. Tom is wat mij betreft de 'Lennaert Nijgh' en ik mag als 'Boudewijn de Groot' zomaar muziek onder zijn teksten zetten.

'Dashboard Jesus'

Tom gaf mij eind 2011 een tekst met de titel 'Lyin' Cheatin Bully. Ik had eigenlijk binnen 10 minuten de akkoorden en de melodielijn al geschreven. Zoals mijn grote held Hank Williams al zei: als het langer duurt dan 30 minuten om een melodie te schrijven wordt het geen goed nummer. Daar heeft hij voor een groot gedeelte gelijk in. Ik heb op mijn home studio een versie gemaakt van 'Lyin' en dat aan Tom laten horen. Hij was erg enthousiast en gaf mij nog een aantal teksten die hij vroeger had geschreven. We besloten samen om te gaan investeren in het maken van een album. En ja het moest een top album worden. Ik had in die jaren daarvoor geleerd van Rosario dat als je iets doet dan moet je het goed doen.

Hetzelfde gold voor Tom (ook samen met een zeer succesvolle Aziatische vrouw). Ik speelde op dat moment in een country cover band waarvan ik wist dat ik het album niet met hun ging opnemen. Ze waren ook niet erg enthousiast toen ik vertelde dat ik een album ging opnemen met eigen werk. Twee jaar Nashville is een goede les geweest voor mij, vanaf nu alleen maar met vrienden in een band zoals ik het nu voor elkaar heb.

Oude Helden

Het ongelofelijke gebeurde er. Op één van de laatste optredens in Nashville op het country festival Moresnet kwam ik een Belg tegen die mij het email adres gaf van Ronnie Guilbeau. Ronnie is de zoon van Gib Guilbeau die midden jaren '70 de frontman was van The Flying Burrito Brothers. Jawel, één van mijn favoriete bands waardoor ik muziek ben gaan spelen vanaf dat ik 15 jaar was. Ronnie heeft nog meegeschreven aan het nummer 'Call me Love' van Poco. Ik kon het eigenlijk niet geloven, Ronnie heeft samen met Billy Graham (25 jaar bassist bij Glenn Campbell) een studio in Nashville. Ze hebben contact met al mijn vroegere helden voor zover ze nog in leven zijn. Ronnie en ik hebben anderhalf jaar gewerkt aan het album en hij heeft een aantal geweldige muzikanten op ons album laten meespelen. Wat dacht je van 'Spooner Oldham' de keyboard man en schrijver van talloze hits. Heeft op ontelbare nummers orgel gespeeld o.a. voor Neil Young één van mijn 3 grote helden (andere twee zijn Hank Williams en Gram Parsons). Verder hebben een aantal oude bandleden van The Flying Burrito Brothers en de zoon van de legendarische fingerpicker Merle Travis, Thom Bresh op het album meegespeeld. Ook de andere muzikanten die meespelen hebben hun sporen ruimschoots verdiend. Kijk maar eens op de website www.renemeijer.eu. Het album is goed ontvangen in Nederland en we worden met name lokaal en regionaal veel gedraaid van Groningen tot Maastricht.

De Band

We zijn nu als band 1 jaar bezig en hebben inmiddels al behoorlijk wat optredens achter ons liggen. We merken dat de eigen nummers goed vallen bij het publiek en daar zijn we erg blij mee. Rondom ons album spelen we bekende covers van artiesten die ons hebben geïnspireerd. En we zijn bezig met ons tweede album waarvan de titel 'Blame it on my Wife' zal heten zie ook het verhaal van Tom en ondergetekende.

Interview met Joty ter Kulve

door: Nadia L. Hasan en Ifa Chaeron

Als het gaat om Indonesië-Nederland relaties, is er een prominent figuur die we niet mogen vergeten te noemen: ibu Joty ter Kulve. Haar bijdrage in het bevorderen van de banden tussen de twee landen is enorm: het oprichten van de "Indonesia – Nederland Society" (INS), het funden van geld voor het bouwen van een "vriendschapsboot" (zie artikel in het januari-nummer van NICC) voor het Banda-Hoorn initiatief en het opzetten van de stichting "Vrienden van Linggadjati", zijn slechts een paar voorbeelden. Momenteel is ze bezig met het publiceren van de persoonlijke brieven van Sutan Sjahrir (één van de oprichters van Indonesië).

Haar sterke binding met Indonesië is aanleiding om deze inspirerende Indische dame te interviewen. Wij bezochten Joty in haar mooie appartement in Wassenaar en we werden meteen ontvangen door haar warme, energieke en vooral humoristische persoonlijkheid. Op 86 jarige leeftijd is ze nog steeds heel erg gehecht aan haar computer, waarop zij al haar correspondenties bijhoudt, door middel van het schrijven van e-mails, surfen op het internet en het schrijven van artikelen over Indonesië.

Haar liefde voor Indonesië gaat terug naar de tijd dat ze haar kinderjaren doorbracht in het bergdorp Linggadjati. Het huis waar ze opgroeide, dat nu een museum is, speelde een evidente rol in het onafhankelijkheidsproces van Indonesië. Daar werd namelijk in 1946 de overeenkomst van Linggadjati gesloten. Dit was voor Joty de aanleiding om in 2002 de Stichting Vrienden van Linggadjati op te richten, evenals vele andere Indonesië – Nederland initiatieven. In 2012 is zij daarvoor onderscheiden met de Indonesia-Nederland Award, welke zij terecht ten volle heeft verdiend. In dit interview opent Joty het verleden, het heden en wat zij hoopt dat de toekomst nog zal brengen in de betrekkingen tussen Indonesië en Nederland.

Voor gemiddelde Indonesiërs is de historische plaats, die vandaag de dag bekend staat als "Gedung Perundingan Linggadjati", voor u en uw familie een thuis geweest. Kunt u ons vertellen hoe uw ouders het huis in eerste instantie hebben verkregen; en hoe zag het leven er toen uit?

Op 21 jarige leeftijd kwam mijn vader naar Indonesië als officier in het Nederlandse leger. Hij ontmoette mijn Indische moeder, trouwde haar en ze kregen twee dochters en een zoon. Ik was het middelste kind. Net na mijn geboorte ontdekte hij Cirebon en hij zag de mogelijkheid om een cement- en tegelfabriek op te richten. Daarnaast dacht hij dat het de perfecte plaats was waar zijn gezin kon opgroeien. We woonden toen nog in Semarang. In die tijd woonden er nog geen Nederlanders in Linggadjati en waren er nog geen scholen. We verhuisden toen in drie was. Na een tijdje kwamen er meer Nederlanders wonen en werd er uiteindelijk een klein schooltje voor de ca. 20 kinderen gebouwd. Mijn vader overleed helaas heel jong op 37 jarige leeftijd in 1934 (ik was toen zes). Mijn moeder, die 31 jaar was, moest ons drieën in haar eentje grootbrengen en tegelijkertijd de fabriek in Cirebon beheren.

De Tweede Wereldoorlog brak aan en de Japanse bezetting van Nederlands-Indië was een feit. Dit terwijl u en uw familie in dat huis woonden. Samen met andere Nederlandse gezinnen werden u en uw familie naar concentratie-kampen gestuurd. Kunt u deze tragedie en de gebeurtenissen die plaatsvonden beschrijven?

We luisterden dagelijks naar het nieuws via de radio, maar als kind lette ik daar niet zo op, dus de Japanse bezetting kwam voor mij als een complete verrassing. Ik herinner mij dat mijn zus en ik (ik was toen 14 en mijn zus 17) naar ons zwembad (een kalong) waar ook vissen en slangen zwommen, liepen. Op de weg zagen we veel motoren met Japanse mannen in uniformen en met helmen op. Dat was onze eerste wetenschap dat de Japanners kwamen. We renden meteen naar huis en vertelden wat we zagen: "Ze zijn hier mama, ze zijn hier…!". Zelfs als ik er nu nog aan denk, was het een

heel raar gevoel en heel erg bedreigend, natuurlijk. Wij (Nederlandse en Indische gezinnen) werden in vrachtwagens vervoerd naar een huis dat werd omringd door draden, waar voorheen een familie woonde. We moesten het huis delen met ongeveer 90 andere mensen! Er werd ons verteld dat we alleen wat kleren en een matras mochten meenemen en niets anders. Er werd geen verdere informatie gegeven. In het begin kregen we geen water of eten. We aten tapiocabrood en tapiocapap in de avond. Mijn familie (mijn moeder, grootouders en zus) leefde in een zeer kleine ruimte. Omdat mijn grootouders meer Indonesisch bloed hadden, hoefden ze in eerste instantie niet mee naar de kampen. Maar mijn grootmoeder wilde met ons mee het kamp in. Mijn grootvader vertelde ons vanaf het begin dat hij zou sterven in het concentratiekamp. Niemand wilde hem verzorgen. Hij lag in dezelfde kamer waarin ook wij verbleven. Mijn oma en ik probeerden hem een beetje schoon te houden, totdat hij uiteindelijk inderdaad in het kamp stierf en buiten het kamp werd begraven. Wij mochten niet mee naar zijn begrafenis. In de tussentijd namen de Japanners ons huis in Linggadjati in beslag en maakten er een hotel van.

Joty ter Kulve in haar jonge jaren

Toen u 18 jaar oud was ging u voor uw studie naar Nederland, waar uw broertje al aan het studeren was. Hoe hebt u uw nieuwe leven in Nederland ervaren?

Weet je, het was oorlog, het was tijdens de *Bersiap* periode toen ik klaar was met school aan het eind van 1946. Veel Nederlandse meisjes waren al naar Nederland vertrokken met de boot. Op een dag zei ik tegen mijn moeder dat ik naar Nederland wilde gaan. Dus heb ik dat gedaan. Ik benaderde een kapitein van een van de schepen en vroeg hem of ze mensen nodig hadden aan boord om te werken. Hij zei dat ik mee kon varen en voor hem kon werken.

Alles was nieuw voor mij en ik kende niemand toen ik aankwam in Nederland. Iedereen die mee was gegaan met de boot hadden duidelijke adressen en familieleden die ze kwamen ophalen. Ik had alleen het adres van mijn broer Willem (die 3 jaar jonger dan ik was), die in Utrecht studeerde. Maar ik was slecht voorbereid, ik sprak met niemand. Ik herinnerde me dat ik een bus nam van Amsterdam naar Utrecht. De buschauffeur had tot drie keer toe geprobeerd om het adres van mijn broer te vinden. Bij de laatste poging was het uiteindelijk gelukt om het adres te vinden.

Mijn broer woonde in slechte omstandigheden. Ik belde de hospita en vertelde haar dat mijn broer daar woonde. Ze vertelde me dat mijn broer in Londen op vakantie was. Ik smeekte haar om mij daar te laten verblijven voor een paar dagen totdat ik heb uitgezocht wat mijn plannen waren. Ze ging akkoord. Het is nogal een lang verhaal, maar het is geweldig als ik terugkijk, ik wist dat er een God was. Het was als een wonder. Ik kreeg zelfs een beurs om te studeren in Utrecht.

Uw broer Willem en u hebben de Stichting Vrienden van Linggadjati opgericht. Hoe is het begonnen en wat wilde u daarmee bereiken?

In 2002 bezocht mijn broer, die toen een bekende gynaecoloog was, mij en vroeg mij om mijn hulp. Hij vertelde me over ons huis in Linggadjati en dat het is uitgegroeid tot een museum genaamd *Gedung Perundingan*. Zijn liefde voor Indonesië was zo groot dat hij de intentie had om een stichting op te zetten die de banden tussen Indonesië en Nederland kan overbruggen. En dus hebben wij de Stichting de Vrienden van Linggadjati opgericht.

Ons huis in Linggadjati

De Linggadjati overeenkomst is een symbool van wederzijds respect door middel van diplomatie tussen de twee naties. Het is belangrijk dat de Indonesische mensen en ook de Nederlandse mensen het erkennen. Via deze stichting willen we respect en erkenning tussen Indonesië en Nederland verder opbouwen. Ons doel is om het imago van Indonesië te veranderen binnen de Nederlandse samenleving. Ze moeten eraan herinnerd worden dat Indonesië niet langer het Nederlands-Indië is, maar een heel nieuw land dat behoort tot de G20, een samenwerkingsforum met betrekking tot het internationale financiële systeem. In 2011 werd de Indonesië Nederland Society opgericht omdat we een grotere organisatie nodig hadden.

Hoe ziet u de Nederland-Indonesië relatie vandaag, in het algemeen?

Om je de waarheid te zeggen, denk ik dat Nederland niet zo belangrijk meer is voor Indonesië. Indonesië is geïnteresseerd in Nederland vanwege Rotterdam en Schiphol, bijvoorbeeld. Ik denk dat Indonesië over het algemeen geïnteresseerd is in de manier waarop we geleerd hebben om onze waterhuishouding te beheren. De dijken. Je hebt dijken nodig in Jakarta en Semarang bijvoorbeeld.

En ik vind het fantastisch wat er allemaal gebeurt in Indonesië vandaag. Ik heb Indonesië meegemaakt toen er nog geen elektriciteit en watervoorzieningen waren. Nu is het vol met wolkenkrabbers en vele andere uitbreidingen die ik ook buiten Java zie. Natuurlijk is Indonesië immens groot dat je gemakkelijk zou kunnen denken: "Hoe verdorie ga je dit alles regeren?" Ik denk dat Indonesië het gaat maken, want de democratie is erg belangrijk. En moraal. Helaas is er overal corruptie, ook in Europa en de Verenigde Staten. Zelfs in moderne tijden moeten we opnieuw leren over moraal. We hebben dit nodig om vooruit te komen.

Eigendomsakte van het huis in Linggadjati

Wat is uw boodschap aan de jongere generatie Indonesiërs en Nederlanders?

Wat ik persoonlijk echt heel belangrijk vind voor jongeren is om bewustzijn en respect voor elkaar te creëren. Bewustzijn over jezelf, om eerlijk te zijn over jezelf. Als je leert om jezelf te zien op een eerlijke manier zul je uiteindelijk andere mensen op een eerlijke en respectvolle manier zien. Je kunt dan zien wat ze echt willen. Een ander belangrijk punt is om te leren luisteren. We zijn vergeten hoe we echt moeten luisteren, omdat we zo afgeleid zijn door de hele dag onze oortelefoons en mobiele telefoon te gebruiken. De overeenkomst van Linggadjati kwam tot stand omdat de Nederlanders en de Indonesiërs naar elkaar wilden luisteren. Ik wil er alleen maar op wijzen dat we moeten leren van de overeenkomst van Linggadjati. Linggadjati is symbolisch erg belangrijk, omdat het het belang van diplomatie benadrukt.

Maar ik denk dat als je dat gaat uitleggen aan jonge mensen dan zouden ze dat wel begrijpen. Alle jongeren willen een toekomst hebben. En er zijn jonge (Indonesische en Nederlandse) mensen vandaag die proberen om een verschil te maken in het bevorderen van de Indonesisch-Nederlandse betrekkingen.

Bron: www.belindomag.nl
Foto's: privéarchief Joty ter Kulve

Salam Terakhir Uitvaartverzorging
Rob van der Sar
Koggewaard 207
1824 GZ Alkmaar-Noord
T 072-5611895
M 06-15006305
www.salamterakhir.nl

Salam Terakhir
Laatste groet
UITVAARTVERZORGING

Een persoonlijke Uitvaartverzorging die past bij uw gedachtegoed en levensstijl.

(advertentie)

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?
Vraag vrijblijvend onze gunstige advertentietarieven aan!
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Indo Rock ons cultureel paradepaardje? (4)

door: Albert van Prehn

In de drie eerste epistels die ik voor NICC Magazine geschreven heb over onze muziek, die hier te lande de naam Indo Rock kreeg en wat in de loop der jaren als een betiteling geaccepteerd werd, probeer ik nu te achterhalen wat het was, dat de muziek als onzichtbare bagage met ons werd meegenomen. Onze ouders en voorouders hadden thuis (althans bij velen) altijd al een muziek-instrument en dat was in veel gevallen een piano. Maar ook de gitaar en andere instrumenten waren populair.

In de jaren ’30, ’40 en ’50 was de Indische gemeenschap in Indonesië er één waar voor muziek een belangrijke plaats was weggelegd. De meesten hadden een ouderwetse grammofoon of er werden groepjes gevormd die gewoon met elkaar muziek maakten en vaak op huisfuifjes speelden. Er waren ook radio’s die verbinding legden met Nederland en waar natuurlijk ook veel westerse zenders op werden beluisterd. Met name de Amerikaanse muziek en de cultuur die daaraan verbonden was, was binnen die kleine Indische gemeenschap en dan bedoel ik daarmee de plaats en omvang die wij innamen tussen de autochtone bevolking. Deze laatste had ook zijn eigen cultuur, waarin de muziekbeleving eveneens een erg belangrijke factor was. Wie kent niet de Gamelan, Krontjong (die overigens door Portugese FADO was beïnvloed en doorklinkt in de muziek van de Indo’s bij hun latere beoefening van de westerse stijlen.

De westerse muziek was van de kolonialen en hun nazaten; daarnaast hadden de Indonesiërs zelf hun eigen muziekcultuur en de vele stammen en etnische groepen binnen de Indonesische Archipel hadden zelf een hele eigen wijze van muziekbelevenis. Zelfs de Indonesische jeugd werd beïnvloed door de Amerikaanse muziek van de 50er jaren, de Rock & Roll. Ik herinner mij nog dat ik mijn Indonesische vriendjes betrapte op het zingen van liedjes van Elvis Presley, Ricky Nelson, Pat Boon en meer van die artiesten. Toch overheerste de typisch Indonesische muziek in de laatste jaren dat ik er was de andere op de radiozenders. En er ontstonden composities die een mengeling waren van westerse en Indonesische muziek, zoals de vele liedjes die wij nu kennen. Voorbeelden hiervan zijn onder andere: Sepanjang Jalan, papaja, manga pisang jambu en ik weet nog dat PAK Basri (een bekende radio-artiest) met zulke liedjes kwam.

Typisch Indonesische muziek die niet echt bij ons begrepen werd, was opeens toegankelijker door de beïnvloeding van de westerse stijlen, zoals cha cha cha’s, walsen en balads. Het is ook helemaal geen wonder dat die vermenging de Indische gemeenschap door alle stromingen heen heeft gevormd en een eigen identiteit gegeven. Dit heeft geleid tot wat wij hier in Nederland noemen als de “onzichtbare bagage” die wij hebben meegenomen. Beluister je de diverse interpretaties van de bekende bands, dan herken je in grote lijnen die beïnvloeding terug. Natuurlijk was de Indonesische beïnvloeding, wat per slot van rekening ook een deel van ons is, hier ook in aanwezig.

Wat was het waardoor die muziek zo plotseling hier tot bloei kwam en was van zo’n grote invloed op de ontwikkeling van onze jeugdigen? Onze ouders en voorouders hadden ervoor gezorgd dat wij met muziek werden opgevoed. Het hoorde bij de gezinscultuur. Mijn ouders hadden al een rijk sociaal uitgaansleven met party’s en de daarbij behorende bands en muzikanten. Groepjes en artiesten en voorstellingen van voor de oorlog en de beelden die je van het Amerika van de jaren ’30, ’40 en ’50 ziet als oude nostalgische filmpjes, lijken verdomd veel op die waar mijn ouders het nog over hadden uit hun jeugdjaren.

Muzikant en gitaarbouwer Les Paul

De komst van de Rock & Roll was een belevenis in de tijd van mijn oudere zuster en ook van mij. Bill Hailey met zijn “Rock around the clock” veranderde de generatie tieners tot een generatie van petticoats, coca cola, bubble gum, jeans en pumps. Nog meer veramerikaanst dan ze al waren. Voor die tijd, toen ik amper twee of drie jaar was, klonken Paty Page, Doris Day, Perry Como, Bing Crosby, Frank Sinatra, Tennessee Erney Ford, Nat King Cole, Les

Paul en Mary Ford de hele dag door uit de luidsprekers van de radio's bij ons thuis. De gitaarmerken Gibson, Fender, Washburn, hadden wij in Indonesië al eind jaren '40 en '50, dus ook dat was een belangrijk element dat voor de muziekscene hier belangrijk was. We kenden het daar al, lang voor de eerste Fender hier in Nederland z'n intrede deed in de 60er jaren. Het merk Gibson werd al gebruikt op de huisfuifjes van mijn ouders.

Het was niet zozeer de muziekstijl die wij hier mee naar toe namen als onzichtbare bagage, maar veeleer de cultuur waarin die muziek zo'n belangrijke plaats had. Ook speelde zeker mee dat de heimwee naar Indië er onlosmakelijk mee te maken had en dat er hoe dab ook gewoon weer muziek gemaakt moest worden om dat "tempo doeloe" gevoel voeding te geven als een herbeleving van tijden van zorgeloosheid, jeugdsentiment en het sociale gevoel in Indië. Vooral om met name een balans te vinden tussen de eigen cultuur en die van de Nederlanders hier, waarveel minder belangstelling was om binnen de familiekring ontspanning in muziek te zoeken.

Oude Washburn gitaar in koffer

Het leven in Nederland richtte zich meer op werken en het leven binnenshuis. Sociale contacten waren niet iets dat algemeen gangbaar was. Dit werd door ons Indische mensen met een gastvrij en warmbloedig temperament vaak als kil ervaren. De muziek was er al voordat wij onze eerste stappen in dit kille land zetten; opgesloten in onze harten. Het kon dan ook niet uitblijven dat het zich uitte in beoefening en van daaruit naar buiten komen vanuit onze pensions en huiskamers. Niet de zogenoemde Indo Rock was de oorzaak van de muzikale ontwikkeling hier, maar het was het sociale leven uit de Gordel van Smaragd die zijn voortzetting hier zocht in een andere tijd. De tijd van de immigratie en van gedwongen verhuizing met het achterlaten van heel veel.

Heel veel materiële zaken bleven achter, maar niet onze cultuur, die zich door geen grens liet tegenhouden. Onze muziek is mee hier naartoe genomen vanuit een verlangen naar herbeleving en heimwee. Een herkenbaar maar onzichtbaar stuk erfgoed als bagage, meegesmokkeld in onze harten om ook hier te beleven wat onze Indische gemeenschap daar heeft laten ontstaan.

Korte berichten

Prambanan, Ratu Boko en Borobudur weer geheel open

De tempelcomplexen Prambaran, Ratu Boko en Borobudur zijn weer volledig opengesteld voor het publiek. De drie tempelcomplexen lagen sinds de uitbarsting van de vulkaan Kelud onder een dikke laag as en waren om die reden voor het grootste deel gesloten voor bezoekers. De Indonesische nieuwssite "KOMPAS" meldt dat de schoonmaakwerkzaamheden zijn afgerond en toeristen kunnen weer alle delen van de tempels bezoeken. Met man en macht heeft men gewerkt om het in betrekkelijk korte tijd weer helemaal van de vulkanische as te ontdoen. Met dank aan het vele werk van enkele honderden vrijwilligers en militairen.

Indo's in België

Dat er in België ook mensen wonen met Indische roots, is bekend. Maar nu is er een initiatief van Ronny Frey om deze mensen te verenigen. Hij heeft daartoe een website geopend om met elkaar in contact te komen en van gedachten te wisselen. Als 3e generatie Indo loopt Ronny met vragen die hij niet alleen kan beantwoorden. Daarom hier zijn oproep aan alle Indo's in België om zich op zijn site in te schrijven. De volgende generaties willen ongetwijfeld ook weten waar hun roots liggen en de verhalen over Nederlands-Indië vernemen. Dus

mensen met Indische achtergrond die zich aangesproken voelen en wetenswaardigheden willen uitwisselen over van alles en nog wat, zoals Kumpulans, muziek-avonden, dansmatinees, Pasars, tijdschriften, en meer, meld u aan bij http://bel-indo.bel-indo.be/ of e-mail: ronnyfrey@hotmail.com.

NICC Magazine

Maandelijks GRATIS aan 7000 abonnees

Waardeert u ons werk?

Maak ons dan blij met uw

donatie

IBAN: **NL39 RABO 0129 2168 36**

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Creatieve Indische ondernemer

Sinds november 2012 is het Susy Toepan (54) uit Leeuwarden gelukt om een online restaurant te beginnen. "Mijn hartenwens was altijd om een gewoon restaurant te beginnen, maar ik had helemaal geen geld en zeker niet om een pand te huren. Ik had maar 50 euro te besteden", vertelt Susy. "Mijn dochter adviseerde mij om iets via Facebook te doen en dus opende ik onder de naam ***"Chef Susy"*** een Facebookpagina en kreeg direct veel 'likes'. De teller staat nu op meer dan 1400 likes". Van de 50 euro kocht ze groenten, vlees en rijst voor de eerste bestellingen. Nu ze wat ruimer zit, maakt ze extra porties en meestal lukt het haar ze te verkopen. Susy wordt door de Gemeente Leeuwarden begeleid bij de start van haar onderneming en geeft haar adviezen hoe ze haar administratie moet voeren. "Toen ze mijn virtueel restaurant zagen, waren ze meteen enthousiast. Ze gaven het zelfs de naam: Facebook-restaurant", zo vertelt Susy, die in haar geboorteplaats Bandung op Java de kneepjes van het koken leerde.

Inmiddels krijgt ze ook opdrachten voor het verzorgen van catering, waarvoor meestal in het weekend de bestellingen binnenkomen. Er gaan dagelijks al meer dan 40 porties saté de deur uit. Topper is volgens Susy nog steeds de Mini Rijsttafel. Wie geen Facebook heeft of niet wil dat de buren zien wat je digitaal bestelt, kan ook per telefoon bestellen.

Klanten worden soms geprikkeld door de bijzondere teksten op de Facebookpagina, zoals: "Susy gaat vreemd". Dat betekent dan dat ze voor de afwisseling een keertje bijvoorbeeld Surinaams kookt. Susy huurt een keuken in een wijkcentrum, waar de maaltijden kunnen worden afgehaald, maar sinds een maand zijn er ook vrijwilligers die in Leeuwarden de maaltijden thuisbezorgen. "Dan hoeven klanten helemaal de deur niet uit om lekker te eten; makkelijk toch?" zegt ze glunderend en kijkt dan serieus naar haar trillende smartphone: al weer een hongerige klant.

3e Herdenking Slag in de Javazee

Op 27 februari 2014 werd in de Javazee locatie 06*00' ZB en 112*05' OL in Indonesië de Slag in de Javazee herdacht met een kranslegging op de exacte plek op zee waar deze plaatsvond. Voor de derde keer organiseerde de *"Vereniging van Overlevenden en Nabestaanden van de Slag in de Javazee 1942 c.a." (VON).* Dit "Vergeten Zeemansgraf" is de enige bedevaartplaats in de Javazee aan de Noordkust van Java, 60 km ten zuiden van het eiland Bawean voor de 913 omgekomen Nederlands-Indische mariniers van de Hr.Ms. "De Ruyter" Hr.Ms. "Java" en Hr.Ms. "Kortenaer" en de meer dan 1400 mariniers van de ABDA (American, British, Dutch, Australian) Combined Striking Force, die hun levens hebben gegeven in een poging de Japanse vloot tegen te houden. Tijdens de ceremonie werden de namen genoemd van de omgekomenen, wiens nabestaanden niet konden meekomen. Tevens werd het VON lied *"Untuk Ayah Tercinta" (Voor mijn lieve vader)* gezongen, waarna de krans in zee werd gelaten.

Bloemenkrans, vlak voor deze in zee zal worden gelaten met de tekst: "With All Our Love. You Shall Never Die".

De VON zal ieder jaar op 27 februari deze bedevaart en herdenking organiseren ter nagedachtenis aan de grootste zee-oorlog uit de maritieme geschiedenis. Zonder protocollaire imago's, alleen met ware eerbied en de diepste gevoelens voor hen die hier voor de vrijheid het leven lieten. De volgende ceremonie is op 27 februari 2015. Nadere inlichtingen: joopnahuysen@ing-rail.com.

Indië-veteraan krijgt zonder reactie handtekeningen retour

Indië-veteraan Aad Bakker blijft zich inzetten om gehoord te worden. Bakker vindt dat de Indië veteranen dit jaar een stem moeten krijgen tijdens de herdenking van 4 mei 2014 op Texel. Bakker verzamelde ruim vijftig handtekeningen van Texelse Indië-veteranen en Texelaars met een Indische achtergrond als ondersteuning van zijn pleidooi om Indië het thema te maken van de herdenking op Texel in 2014. Een en ander speelde vorig jaar.

Op 2 april 2013 werden de handtekeningen ingediend met een begeleidende brief en in september 2013 kreeg Bakker zijn stukken zonder enig commentaar retour. "Ik kreeg een telefoontje dat ik het album kon komen ophalen op het Gemeentehuis. Ze wilden het desnoods ook nog wel komen brengen. Ik heb het opgehaald. Daar lag het bij de balie. Ik heb op mijn verzoek om Indië thema te maken van de herdenking in 2014 nooit een officiële reactie gekregen. Noch van B & W, noch van Comité 4 en 5 mei. Zelfs in het toch vaak zo ondemocratische Nederlandse leger kreeg je te allen tijde, als je als soldaat een brief met een verzoek of beklag had ingediend, een antwoord van de compagnies-commandant. Op Texel hanteert men kennelijk andere criteria.

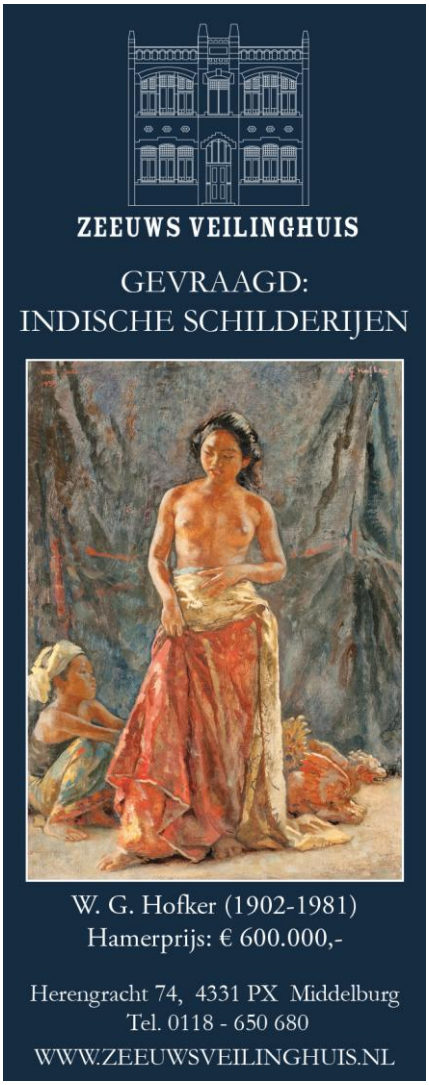

Texelaars die ingedeeld waren bij de stoottroepen op Celebes.

Op initiatief van het Comité 4 en 5 mei plaatste de Texelse Courant wel een serie interviews met Texelse Indië-veteranen. Op zich prima, maar op de vraag van de Burgemeester, die zij notabene tot twee keer toe stelde, of ik dat als compensatie wilde beschouwen, heb ik ronduit NEE gezegd. Bakker vermoedt dat de afwijzende houding van de Burgemeester, die tevens voorzitter is van het plaatselijke Comité 4 en 5 mei, is ingegeven door de vrees voor commotie rond de 4 mei herdenking op Texel. Zij zou toch evenwel deze kwestie met één gebaar elegant kunnen oplossen door de taak van gastspreker zelf op zich te nemen. Een zwaar corvee wellicht, maar zij zal ongetwijfeld hulptroepen kunnen mobiliseren. Het resultaat zou een uitgebalanceerd verhaal kunnen zijn, waarin de aspecten van de Indië-veteranen tot hun recht zouden kunnen komen. Deze staan dan niet langer in de kou.

Eerder zei de Burgemeester in een officiële verklaring dat zij de kwestie van de Indië-veteranen een te beladen onderwerp vond voor de 4 mei herdenking. Bakker becommentarieerde dit met de woorden: "Wij werden als dienstplichtigen gedwongen daar naar toegestuurd. Een grote groep Nederlanders, niet alleen de soldaten, maar ook de nabestaanden en de Texelaars met een Indische achtergrond voelen zich op hun ziel getrapt".

(Een bijdrage van N.A. Wijnveldt)

(advertentie)

INDISCH PLATFORM **zoekt donateurs**

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

www.indischplatform.nl **info@indischplatform.nl**

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

C R E A P R O

VERTALINGEN

Den Haag

(official sponsor van Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum)

Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 * - fax: 070-362 56 64

@: creapro@worldonline.nl **W:** www.creapro.myplaces.nl

D A T I S A N D E R E T A A L...!

Specerijen van Indonesië: Muskaatnoot en Foelie

De ***muskaatnoot*** is een vrucht die groeit aan de muskaatboom (Myristica Fragrans). De muskaatnoot is ovaal van vorm en ongeveer 2,5 cm lang. De noot is zeer hard en daarom uitsluitend in geraspte vorm (nootmuskaat) te gebruiken. In de levensmiddelenindustrie gebruikt men liever de muskaatolie dan het poeder. De olie houdt haar smaak langer vast (ook bij hoge temperaturen). ***Foelie*** is eveneens afkomstig van de muskaatboom en is in feite de gedroogde zaadmantel (vlies) van de muskaatnoot. Op de eerste foto (hiernaast) zijn duidelijk de verschillende verschijningsstadia van de muskaatnoot te zien. Het vlies van de muskaatnoot verliest bij het drogen zijn dieprode kleur.

Vruchtvlees en om de noot de rode zaadrok (foelie) en de zwarte schil die niet wordt gebruikt.

Nootmuskaat en foelie waren al in de Middeleeuwen in Europa erg gewild. Zij dienden als smaakversterker en werd toen ook ingezet als medicatie bij diarree, waterzucht, huiduitslag en slechte adem. De muskaatboom is een altijd groene boom en er zijn mannelijke en vrouwelijke bomen, waarbij deze laatste de vruchten

draagt. De vruchten worden met lange stokken met haken uit de bomen getrokken en daarna van vruchtvlees en foelie ontdaan. De foelie wordt hierbij afzonderlijk gedroogd. De noten worden vervolgens in de dop gerookt en tenslotte gedroogd. Na zes weken worden ze uit de dop geklopt en gesorteerd. Tenslotte worden ze gekalkt om de noten tegen insecten te beschermen en om eventueel kiemen tegen te gaan. De foelie wordt, nadat deze is gedoogd, gewalst en gesorteerd.

Illustratie uit Amboinsche Kruidboek door G.E. Rumphius, Amsterdam 1741. Boek II, tabula IV.

Omstreeks het jaar 1600 werd de muskaatboom voornamelijk op de Banda eilanden aangetroffen; eigenlijk een zeer klein gebied, in grootte vergelijkbaar met onze Waddeneilanden. Nootmuskaat en foelie behoren tot de zogenaamde "fijne specerijen", die hoog op de verlanglijst van de VOC stonden. Met lokale stamhoofden werden exclusieve leveringscontracten afgesloten, waarmee geprobeerd werd om de concurrentie een spaak in het wiel te steken. Toen dat mislukte, werd de levering met geweld afgedwongen. In 1621 waren alle Banda eilanden veroverd en was de lokale

Vrucht van de muskaatboom

bevolking gedood door gevechtshandelingen, geëxecuteerd, door honger omgekomen, verbannen of gevlucht. De productie van de muskaat werd daarna opnieuw opgestart. Het met muskaatbomen begroeide maar ontvolkte gebied werd in zogenaamde "perken" verdeeld en in erfpacht gegeven aan particulieren, die perkeniers werden genoemd. Zij mochten de noten en de foelie uitsluitend aan de VOC leveren. De perken werden onderhouden door "perkhorigen" die als slaven geronseld werden uit alle delen van Zuidoost-Azië. Om de prijs te beheersen en kunstmatig hoog te houden, werden op alle eilanden buiten Banda de muskaatbomen gekapt. Hierdoor was wereldwijd een monopolie gerealiseerd.

Nootmuskaat wordt traditioneel gebruikt bij het kruiden van groenten, zoals sperziebonen, bloemkool, spruiten of asperges. Tevens wordt het gebruikt in het kruidenmengsel dat gebruikt wordt om koek en gebak en met name speculaas z'n smaak te geven. En hele kleine hoeveelheid is dan reeds voldoende omdat nootmuskaat een zeer sterk overheersende specerij is.

Vroeger werd nootmuskaat beschouwd als een middel dat spontane abortus teweeg kon brengen, maar bij normaal gebruik in de keuken is het absoluut veilig. Wel is het aan te raden om gebruik tijdens zwangerschap zoveel mogelijk te matigen, aangezien het bij royaal gebruik de prostaglandine-productie remt en bovendien een hallucinogeen bevat dat bij gebruik in grote hoeveelheden de foetus mogelijk schade kan toebrengen (*Wikipedia*).

Foelie wordt in de Nederlandse keuken vooral gebruikt bij het stoven van vlees (rund en lam) en in tal van soepen. Ook in kruidenmengsels zoals bijvoorbeeld voor speculaas vindt foelie toepassing. In Duitsland en Frankrijk wordt foelie voornamelijk gebruikt voor het kruiden van diverse soorten worst. Ook wordt het in allerlei kruidenbitters en likeuren gebruikt als smaakmaker. Het is tevens een belangrijke specerij bij het maken van Bisschopswijn en Glühwein. Foelie bevat de stoffen safrol en methyleugenol. Uit dierproeven is gebleken dat deze stoffen in hoge concentraties kankerverwekkend kunnen zijn. Echter bij matig gebruik is nog niet gebleken dat dit ook bij mensen het geval is (*Wikipedia*).

Muskaatnoot met zaadrok, gedroogd en gedroogde foelie.

In de 17e en 18e eeuw was de productie van muskaatnoten en foelie redelijk stabiel, omdat goede en slechte oogsten elkaar met enige regelmaat afwisselden. De VOC hoefde dus geen productie beperkende maatregelen te nemen. De gemiddelde productie per jaar bedroeg 0,5 miljoen pond muskaatnoten en 0,15 miljoen pond foelie. De noten werden in Europa verhandeld voor bijna 5 gulden per pond en de foelie voor een bedrag van bijna 7 gulden per pond. De inkoop was respectievelijk 5 cent en 40 cent.

In het aprilnummer de laatste in deze artikelenserie: kaneel.

Bronnen: het VOC Kenniscentrum, KITLV en Wikipedia.

Recept van de maand

Gulai Udang

Garnalen in een pittige saus

Ingrediënten:
400 gr grote roze garnalen, 4 el olie, 3 uien, 4 tenen knoflook, 1 tl trassi (garnalenpasta of poeder), 4 rode lomboks, 2 tl ketoembar, 1 tl laos, 1 tl djintan, 1 el gula djawa (palmsuiker), snufje zout, peper, geraspte schil van 1/3 citroen, 4 tomaten, 2 el asem (tamarinde), 4 salam-blaadjes of laurier, 1/3 blok santen.

Voorbereiding: Uien snipperen. Knoflook crushen en fijnhakken. Lomboks fijnhakken. Tomaten in stukjes snijden.

Bereiding:
Verhit olie in de wok en fruit de uien, knoflook, trassi, lomboks, ketoembar, djintan, laos, gula djawa en wat zout ca. 3 min. Voeg citroenrasp en tomaten toe. Roerbak alles ca. 5 min. Schenk 1/2 liter water erbij en voeg de asem, santen en salamblaadjes toe. Breng geheel aan de kook, hittebron laag en laat mengsel ca. 10 min zonder deksel op pan zachtjes koken en binden. Dan de garnalen erdoor en nog even 5 minuten doorwarmen. Verwijder de salam- of laurierblaadjes. Lekker met witte rijst en een salade van komkommerplakjes.

Variatietip: Meng tijdens het bereiden een handje petehbonen (toko) erdoor. ***Selamat makan***

Boekbespreking, *e*-Books, CD & DVD, presentatie & signeren

Dwars door de storm – Martine Letterie en Karlijn Stoffels. Een bijzondere vriendschap tussen een jongen uit Ambon en een meisje uit Groningen. Tjakkie heeft maar één droom: naar de HBS. Maar arbeiderskinderen leren niet door. Toch studeert ze om zich op de HBS voor te bereiden, samen met

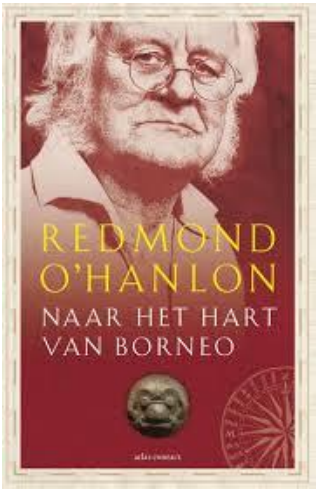
Katrien, dochter van een rijke boer. Haar ouders mogen er niets van weten. De op Ambon geboren Jacob speelt het liefst gitaar. Rock & Roll, juist de muziek waar zijn vader zo'n hekel aan heeft. Samen met zijn familie komt Jacob naar het woonoord in Finsterwolde, dat met zijn kaalheid in schril contrast staat met het warme, prachtige schelpenstrand dat hij zich herinnert van Ambon. De werelden van Tjakkie en Jacob hadden niet meer kunnen verschillen. Toch delen ze beiden iets heel belangrijks: een droom die lijnrecht tegen de wil van hun ouders ingaat. (zie ook: *"presentatie & signeren"* in deze rubriek) *Adviesprijs: € 15,99*.

Van velerlei pluimage – Andries Beeckman. Ambonezen, Javanen, Chinezen, krijgers, albino's, en ook maki's, vlinders, gekko's, zeboes, en een keur aan tropische vogels. In het midden van de 17e eeuw legde Andries Beeckman uit Zutphen de beeltenissen van vele inwoners en dieren uit Azië en Afrika vast in een unieke reeks aquarellen. Dit was opmerkelijk, want men beperkte zich tot dan met kopieën van bestaande prenten, niet zelden doorspekt met fabelachtige superlatieven en stereotypen. De pionier Beeckman speelde heel handig in op de vraag naar waarheidsgetrouwe illustraties en

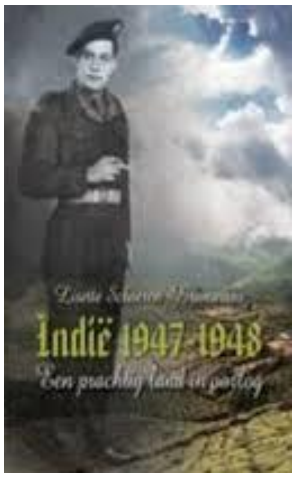
zijn aquarellen zijn daarom een belangrijk keerpunt in de visuele antropologie en natuurhistorie van de 17e eeuw. Dit boek toont voor het eerst het volledige overzicht van de reeks kleurrijke tekeningen in context van kunst en wetenschap. *Adviesprijs: € 24,95.*

Naar het hart van Borneo – Redmond O'Hanlon. In dit boek beschrijft de auteur zijn zoektocht naar de witte neushoorn op Borneo. Samen met de dichter James Fenton reist hij over de Baleh-rivier tot diep in het hart van de jungle, op weg naar een nog niet geëxploreerde bergketen. Als de expeditieleden tenslotte het

gebied bereiken van de befaamde Ukit-stam, worden de blanke leden van de expeditie al gauw omringd door opgewonden jongeren, die weinig geïmponeerd zijn door de ouderen van hun stam en liever de nieuwste discodans leren. *Prijs: € 12,50.*

Indië 1947-1948 – Lisette Schoeren-Brummans. Soldaat Harrie Brummans uit het Limbugse dorp Panningen moet verplicht naar Nederlands-Indië op

uitzending. Eenmaal daar schrijft hij honderden brieven naar zijn ouders, broer en acht zussen. Brieven die het aangrijpende verhaal vertellen over het wel en wee van een soldaat ver van huis. Persoonlijke belevenissen in een prachtig land, maar waarover later niet meer gesproken werd en die zonder zijn dochter Lisette nooit in de openbaarheid zouden zijn gekomen. (Herdruk verschijnt binnenkort) *Adviesprijs: € 19,75.*

Dagboek uit het Tjidengkamp van Berthe Moen-Wouterlood – Uitgetypt door haar dochter Anna Lies Moen. Deze dagboeken die in het Tjidengkamp in Batavia zijn geschreven van 1942 tot 1945 door Berthe Moen-Wouterlood, zijn na haar dood gevonden door haar zoon en dochter. Om het beter leesbaar te maken heeft haar dochter de brieven uitgetypt en laten drukken. In 1940 ontmoette Berthe de liefde van haar leven: Adrianus Moen. Hij was zojuist in Indië aangekomen en werkte voor de BPM (Bataafse Petroleum Maatschappij). Tijdens de internering werden zij gescheiden en pas na de oorlog komen ze weer bij elkaar en krijgen een dochter en een zoon. Het dagboek is bijzonder omdat Berthe niet alleen de dagelijkse ontberingen en beslommeringen in Tjideng heeft opgeschreven, maar ook het verlangen naar haar echtgenoot. Natuurlijk zullen vele vrouwen deze gevoelens hebben gehad, maar in de meeste dagboeken komen deze niet ter sprake. Aan het eind van het boek is ook nog een stuk uit het dagboek van Adrianus opgenomen**.** Hierin vertelt hij zijn ervaringen na de val van de atoombom, die een einde maakte aan de oorlog en zijn krijgsgevangenschap in Japan. Dit dagboek heeft hij bijgehouden van 15 augustus tot eind september 1945. *Dit boek is uitsluitend verkrijgbaar bij de samensteller: Anna Lies Moen. annaliesmoen@hotmail.com Prijs: € 23,00, excl. verzendkosten.*

H.J. van Mook 1894-1965 – Tom van den Berge. De biografie van de controversiële laatste landvoogd van Nederlands-Indië, H.J. van Mook (1894-1965), die in juli 1947 een grootscheepse militaire actie tegen de Republiek Indonesië ontketende. Ondanks dat was Van Mook de man die gedurende zijn hele carrière "een vrij en gelukkig Indonesië" tot zijn lijfspreuk had. Deze biografie

toont de zware innerlijke strijd van de bestuurder pur sang die Van Mook was. "Een vrij en gelukkig Indonesië" laat zien hoe Van Mooks politieke en persoonlijke leven op een dramatische wijze met elkaar verbonden zijn. Tom van den Berge heeft voor deze biografie als enige gebruik kunnen maken van het omvangrijke persoonlijke archief van Van Mook. *(verschijnt half april 2014). Adviesprijs: € 29,90*

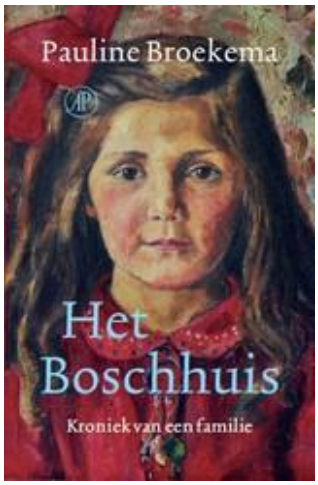
Achter de eeuwige glimlach – Elisabeth Riphagen. De laatste tien jaar heeft de auteur in Indonesië de ontmoeting gezocht met mensen die zij zomaar tegen kwam. Ze wilde weten wat hen bezig hield, hoe hun leven eruit zag, wat hen gelukkig maakte en wat religie voor hen betekende. De gesprekken hebben honderden

verhalen "uit het leven gegrepen" opgeleverd. Over trouw en liefde,

over de strijd om het dagelijkse bestaan en om de corruptie waar iedereen mee te maken heeft. Zij laten de binnenkant zien van de Indonesische cultuur, samenleving en godsdienst. *Adviesrijs: € 18,99.*

Het Boschhuis – Pauline Broekema. Op zoek naar het verhaal achter een familiedrama verliest Pauline Broekema zich in het archief van haar grootvader.

Grenzen van tijd en plaats vervagen en niet alleen een familie, maar een heel tijdperk komt tot leven. Het Boschhuis is de geschiedenis van rauwe tabakspioniers op Sumatra, een boerenleven aan de Zuiderzee, wereldverbeteraars in een lommerrijk Utrechts villadorp en het gewelddadige einde van een naïeve droom: oom Pieter ter Beek wordt in 1944, zes maanden voor de bevrijding, door de Duitsers gefusilleerd. *(Verschijnt half april). Adviesprijs: 19,95.*

e-Books, CD & DVD

Silver moments – Wieteke van Dort & Ais Lawa-Lata. Online te bestellen. Wieteke van Dort en Ais Lawa-Lata hebben beiden al een imposante zangcarrière achter de rug en zijn graag geziene gasten op radio en TV. Beiden treden regelmatig op, waaronder hun jaarlijkse optreden op de Tong Tong Fair in Den Haag, waar Wieteke bovendien regelmatig te

vinden is bij Boekoe Van Stockum voor het signeren van haar boeken. De CD Silver Moments is uitgebracht door Munich Records en is nu online verkrijgbaar via het label Rood-Hit-Blauw. Als duo zijn Wieteke en Ais al ruim 35 jaar samen. Silver moments is per direct verkrijgbaar via alle bekende downloadportals, zoals: http://www.targetmusic.nl/order_cart.php5?id=112579842&rtlo=37194&rtaff=17958&shop=0. *Adviesprijs: € 9,99.*

presentatie & signeren

Dwars door de storm - Martine Letterie en Karlijn Stoffels. Op vrijdag 21 maart wordt dit boek, dat in het begin van deze rubriek is besproken, gepresenteerd.

Tijdens het afwisselende thema van "Gedeeld verleden, gedeelde verhalen" (zie artikel op pagina 3) wordt de presentatie gehouden in het Indisch Herinneringscentrum op het Landgoed Bronbeek, Velperweg 147, 6428 MB Arnhem. Deze presentatie vanaf 14.00 uur bijwonen? Meldt u dan zo spoedig mogelijk: l.wong@singel262.nl

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel,tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL

www.vanstockum.nl

Het labyrint van mijn gedachten. Een meeslepend verhaal over de dochter van een ex-KNIL-er die jarenlang wordt misbruikt door verschillende familieleden. Haar liefde voor haar ouders blijft echter sterk en zij probeert haar verleden in stilzwijgen te verhullen, maar als volwassen vrouw kan zij niet langer ontkennen wat haar is overkomen en na een moment van twijfel om uit het leven te stappen, kiest ze er toch voor om hulp te zoeken. Maar kun je zo een groot trauma wel verwerken? Beleef het mee in het nieuwe boek van Mary-Jane Sahanaja en laat je meenemen op reis door haar Labyrint van gedachten. Het boek, dat nu ook in het Engels wordt vertaald, is verkrijgbaar bij www.freemusketeers.nl of www.bol.com. Meer info is te vinden op de fanpagina: www.facebook.com/hetlabyrintvanmijngedachten.

Gemeenteraadsverkiezingen 19 maart 2014

Het Nederlands Indisch Cultureel Centrum (NICC) heeft de neutraliteit hoog in het vaandel staan. Dat staat ook zo in onze statuten. Eveneens staat in onze statuten "…..de Indische cultuur uit te dragen en te promoten en de gezamenlijke belevenis van deze cultuur te stimuleren en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn in de ruimste zin des woords" *(artikel 2 lid 1 van de stichtingsstatuten, notarieel gedeponeerd op 2 maart 2009 te Den Haag).*
Daarom dit stukje, waarbij wij aangeven dat er gelukkig een partij is in Den Haag, die de Indische gemeenschap een warm hart toedraagt. Uit vrijwel alle opiniepeilingen blijkt dat verreweg de meeste mensen het helemaal gehad hebben met de huidige politiek en hun heil zoeken in de lokale partijen. Zowel in de grote als in de kleine plaatsen scoren deze in de huidige verkiezings-strijd het hoogste. Dit geldt al helemaal voor wat betreft de Indische gemeenschap, die al vele jaren met een kluitje in het riet worden gestuurd. Zowel op landelijk als ook op lokaal niveau.

Het heeft er nu alle schijn van dat hieraan in ieder geval in Den Haag een einde komt. Een lokale partij "***Groep de Mos***", begonnen als een eenmansfractie, schijnt hoge ogen te gaan gooien op 19 maart a.s. Niet alleen dat deze partij voor de belangen van de Indische mensen in Den haag opkomt, maar ook heeft deze partij maar liefst vier Indische mensen op de kandidatenlijst, waarvan twee bij de top vijf. Ondergetekende kent deze mensen persoonlijk en heeft er alle fiducie in dat zij gewetensvol genoeg zijn om hun woord gestand te doen. Natuurlijk is het verkiezingstijd en worden er vaak beloften gedaan die naderhand niet realiseerbaar zijn of niet worden nagekomen. In dit geval hoop ik dat het gemeend is. De Indische gemeenschap zal in ieder geval Groep de Mos op de vingers kijken of zij zich voor ons gaan en blijven inzetten. Het NICC heeft er vertrouwen in dat het dit keer geen loze beloften zijn en wij vragen onze lezers in Den Haag ook Groep de Mos het vertrouwen te schenken. Wij wensen u een wijze keuze, in het belang van een lang onder het tapijt geveegde bevolkingsgroep.

Verborgen kamers in Gunung Padang

Langzaam maar zeker wordt het mysterie van de ca. 13.000 jaar oude piramide in Gunung Padang in het regentschap Cianjur op Java ontrafeld. Wetenschappers hebben bewijs gevonden dat de piramide-vormige berg door mensen is gemaakt. Uit radarbeelden is gebleken dat de berg openingen bevat, die op ingangen naar heilgdommen lijken. Dit zou betekenen dat deze piramide ouder is dan de pitamiden in Egypte.

De Nederlandse Oudheidkundige Dienst maakte voor het eerst melding van de megalithische vindplaats in 1914. De historicus N.J. Krom maakt er in 1949 opnieuw melding van. Gunung Padang ligt op 885 meter boven zeeniveau en bestaat voornamelijk uit ommuurde terrassen. Er liggen enorme rechthoekige rotsblokken. De lokale bewoners geloven dat Gunung Padang het resultaat is van een poging van de legendarische koning Siliwangi om binnen één dag een paleis te bouwen.

Gunung Padang gezien vanuit het noorden

Grote kamers

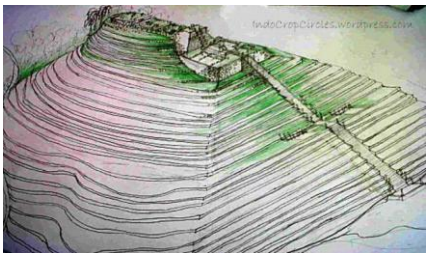
Eerder onderzoek wees uit dat de piramide 4.700 tot 10.000 jaar voor Christus gebouwd moest zijn. Artefacten die vanuit een diepte van 8 tot 10 meter uit de piramide zijn gehaald, dateerde men echter op tenminste 12.500 jaar. Met behulp van Grond Penetrerende Radar (GPR) of bodemradar is onthuld dat zich op een diepte van 15 tot 20 meter grote holle ruimten bevonden. De totale vindplaats beslaat een oppervlakte van 25 hectare en bevat meer dan 100 stenen terrassen. De muren vertonen opvallend veel overeen-komsten met die in het Peruaanse Machu Picchu.

Gudung Padang werd het gesprek van de dag toen een onderzoeksteam een breuklijn op enkele kilometers ten noorden van de vindplaats bestudeerde. Dit team was samengesteld door het hoofd van de rampenbestrijding

Andi Arief. In 2013 deed het geruchtde ronde dat er onder Gunang Padang een soort piramide was gevonden. "Op het eerste gezicht lijkt het niet op een natuurlijke berg, maar op een door mensen gemaakt bouwwerk", aldus Arief.

Niet uniek

Vanuit het noorden bekeken, waar het team werkzaam was, vormt de berg een welhaast perfecte driehoek. Het onderzoeksteam ontdekte al eerder soortgelijke vormen bij Gunung Sadahurip nabij Garut en bij Bukit Dago Pakar bij Bandung, toen ze er een

GPR metingen onthullen de ware vorm van Gunung Padang

andere breuklijk onderzochten. Aries: "Of je het nu een berg of een piramide wilt noemen, feit blijft dat er ondergrondse ruimten zijn gelokaliseerd en dieruimten lijken te regelmatig te zijn om door te gaan voor natuurlijke verschijnselen". Arief liet weten dat het werk van zijn team bij Gunung Padang er bijna op zit. Zij team zal er geen opgravingen verrichten, omdat hij daar geen budget voor heeft.

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels ***"Verlossing van de schaamte en de schuld"*** en ***"Mijn waarheid"*** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Mary-Jane heeft de redactie van de NICC Nieuwsbrief toestemming gegeven en voelt zich zeer vereerd voor het publiceren van haar gedichten. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Niet alleen

Het duizelt me
Zo veel nieuwe informatie
In zo'n korte tijd

Te weten wat ik nu weet
Toch niet helemaal onbeschadigd
Na al die jaren innerlijke strijd

Mijn geest is zo krachtig
Heeftzo een slimme zet gedaan
Om mij pijn te besparen
Al die jaren hebben zij naast mij gestaan

Nooit geweten dat ik dit ooit zelf heb toegestaan

Erachter gekomen
Dat zij ontstond tijdens mijn tweede levensjaar
Mijn gevoelsleven was in gevaar
En toen was zij opeens daar

Om mij te redden van een grote geestelijke pijn
Vonden zij en ik het beter als zij daar zou zijn
Zij vond het niet erg
Vond het zelfs prima en fijn
Omdat ze wist dat ik het niet zou overleven
Om zelf aanwezig te zijn

Na haar kwamen nog een aantal helpers
Om mij te helpen overleven
Eindelijk aan allen een naam gegeven

Nu ik weet dat het zo werkelijk is gegaan
Kan ik eindelijk met mijn helpers leren omgaan
Nog een lange weg te gaan ik weet het
Maar het is goed te weten niet alleen te staan

Bundel: "Verlossing van de schaamte en de schuld", 2009.

De CPC in Den Haag

door: Chinook de Deugd

Hardlopen is een leuke bezigheid en goed om je hoofd even leeg te maken. Persoonlijk ga ik altijd rennen als ik me aan iets erger, tijdens het rennen heb je tijd om na te denken tenzij je net begint want dan zit je teveel te denken aan of je het gaat halen maar als je na een tijdje in het ritme komt is het perfect om gewoon over iets na te denken en je tijd te nemen met je plannen over wat je wil gaan doen.

Als je net begint met rennen is het slim om eerst een interval systeem te gebruiken en niet gelijk een halve marathon te proberen. Een interval systeem is een systeem dat rust en inspanning afwisselt om op adem te komen. Wanneer je gewent bent om op een loopband in de sportschool te lopen en dan opeens buiten gaat rennen kan dat ook een tegenvaller zijn omdat het onregelmatige grond is en de luchtvochtigheid is anders.

De CPC (City-Pier-City) loop is jaarlijks in Den Haag en een evenement voor iedereen. Er zijn speciale lopen voor kinderen en scholen van 500 meter tot 5 kilometer. Er zijn ook de gewone lopen van 5 kilometer tot een halve marathon 21 kilometer ongeveer. Iedereen mag meedoen aan de 5 en 10 kilometer maar voor 21 kilometer moet je minimaal 16 zijn. Je kan ook "sponsor lopen", geld doneren voor een goed doel (save the children). Dit jaar was de CPC op 9 maart. De CPC is elk jaar druk met dit jaar 40.000 renners. Rennen tijdens de CPC is heel gezellig er is muziek onderweg aan het eind mensen die water en sportdrank uitdelen en een medaille. Op de 5 kilometer is het al druk met richting de 6000 a 7000 renners dus achteraan gaan staan betekent een langzame start maar als je vooraan wil moet je erg vroeg zijn. Sommige mensen zijn er al 45 minuten van tevoren.

CPC begint bijna als een gewone dag je staat richting 8 a 9 uur op pakt je spullen en je gaat naar den haag meeste mensen gaan met de trein. Het is bijna hetzelfde als een uitstapje in de middag. Als je bij het er bent staan er al een aantal duizend mensen je gaat naar je start vaak en wacht toe de vlag wordt opgehesen dan begin je met rennen.

Als je helemaal vooraan staat zal je weinig mensen tegen komen onderweg als je redelijk snel loopt maar als je achter aan staat en je gaat redelijk snel dan moet je om de mensen heen dansen. Soms is het een gedoe om de CPC te rennen maar aan het eind ben je blij dat je het hebt gedaan.

http://www.cpcloopdenhaag.nl/evenement/

http://www.cpcloopdenhaag.nl/home/

Korte berichten

Wij zijn op zoek naar jong aanstormend talent

In de rubriek ***"Just4Kids"*** hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en hierboven een stukje over een drumtalentje Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of fotograaf in de dop. Misschien ook wel een….. Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 8 tot ca. 14 jaar oud willen we voor het

voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk geheel van. **Stuur je reacties dan naar: info@indisch-centrum-denhaag.nl DOEN HOOR….!!!**

Boeken, e-books/cd-dvd

Dwars door de storm – Martine Letterie en Karlijn Stoffels. Een bijzondere vriendschap tussen een jongen uit Ambon en een meisje uit Groningen. Tjakkie heeft maar één droom: naar de HBS. Maar arbeiderskinderen leren niet door. Toch studeert ze om zich op de HBS voor te bereiden, samen met

Katrien, dochter van een rijke boer. Haar ouders mogen er niets van weten. De op Ambon geboren Jacob speelt het liefst gitaar. Rock & Roll, juist de muziek waar zijn vader zo'n hekel aan heeft. Samen met zijn familie komt Jacob naar het woonoord in Finsterwolde, dat met zijn kaalheid in schril contrast staat met het warme, prachtige schelpenstrand dat hij zich herinnert van Ambon. De werelden van Tjakkie en Jacob hadden niet meer kunnen verschillen. Toch delen ze beiden iets heel belangrijks: een droom die lijnrecht tegen de wil van hun ouders ingaat. *Jeugdboek vanaf 11 jr. Prijs: € 15,99*.

Kinderboekwinkel

VILLA PAAGMAN

www.paagman.nl

Recept

Udang Goreng (gebakken grote Chinese garnalen)

Ingrediënten:

16 grote gepelde rauwe tijgergarnalen, 6 volle el. bloem, 1 tl bakpoeder, water, snufje zout, peper, olie om te frituren.

Voor de saus: 1 rode ui, 1 kopje tomatenketchup, 1 kopje gember siroop, sap van 2 citroenen, 4 teentjes knoflook, 1 el basterdsuiker, 1 el sojasaus.

Bereiding:

Haal de tijgergarnalen uit de verpakking (diepvries: eerst ontdooien) en dep ze goed droog. Laat ze op keukenpapier liggen. Maak van de bloem, bakpoeder, zout en peper en wat water een beslag zoals voor pannenkoeken. Voeg zoveel water toe totdat er een dik beslag ontstaat. Maal de rode ui en de knoflook tot moes in

een keukenmachine. Verhit een eetlepel olie in een wok en fruit hierin het gemalen mengsel zachtjes en al roerend ca. 3 minuten. Voeg dan de tomatenketchup, gembersiroop, citroensap, basterdsuiker en sojasaus toe en breng het langzaam aan de kook. Goed blijven roeren. Zodra de saus begint te koken, hittebron uit en nog even doorroeren. Laat de saus daarna afkoelen. Verhit de olie om te frituren. Haal de rauwe tijgergarnalen door het beslag en laat ze voorzichtig in de hete olie zakken. Als ze goudbruin zijn uit de olie halen en serveren met de saus. Lekker met wat lontong en komkommersalade erbij.

Selamat Makan

Agenda

T/m 13 april 2014: Niet huppelen. Een theatervoorstelling over regeltjes. De wereld hangt aan elkaar van regeltjes, wat mag wel en wat mag niet? Jonge kids vanaf 5 jaar worden uitgenodigd om chaos en onaangepastheid te waarderen. Niet Huppelen gaat

op tournee langs vele theaters in Nederland en België. De kaartverkoop loopt per voorstelling altijd via het betreffende theater De voorstelling is een coproductie van STIP en BonteHond. Kijk voor alle theaters en de data op: **www.stipproducties.nl**

Leuke voorstelling?

kinder theater

www.kindertheater.nl

Links4Kids

Veel leuke *LINKS* voor kinderen:

Informatie over **schoollespakketten** over voormalig Nederlands-Indië. www.gastdocenten.com

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus elk jaar. www.indieherdenking.nl

http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië). http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie http://www.villazebra.nl

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd. http://www.kindertheater.nl/

Kunstbende, landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. http://www.kunstbende.nl

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek www.indischherinneringscentrum.nl

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. http://www.koorenhuis.nl

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. http://www.taman-indonesia.nl

Weblog "Indische Jeugdletteren" Blog van Marjorie van Putten: http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/

Jeugd Startpagina "Open Start" http://jeugd.openstart.nl

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren. http://www.youngadultbooks.nl/

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. http://www.jeugdbieb.nl

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. http://www.cjsm.vlaanderen.be

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdgroep. http://www.kinderboekenpraatjes.nl

Indische Jeugdboeken, compleet met bestellink. http://www.antiquariaat-anna.nl/boekek/kameleonboeken

---

Heb je leuke tips of een artikeltje voor Just4Kids ?

Laat het ons dan even weten ! **info@indisch-centrum-denhaag.nl**

Reggy Tielman overleden, laatste der Mohicanen

Afsluiting van een periode, kenmerkend voor onze afsluiting van onze Indische muziekcultuur? Misschien wel een tijdsbeeld wat zich heeft afgespeeld in de Nederlandse geschiedenis, de Indo periode. Het is zo vreemd, The Tielmans zijn er gewoon niet meer, een periode van ons, Indische mensen heeft nog vele herinneringen aan deze familie die ons hoe je het ook wendt of keert, internationaal in de kijker gezet. De periode waarin wij net hier aangekomen, ons zelf moesten bedruipen om de kater van het verlies van alles wat wij hadden te vergeten. Gewoon achter ons laten heet dat.

Wij hadden de muziek en de muzikanten die ons mee hielpen om te aanvaarden, te verwerken en uiteindelijk om ons weer een beetje bijeen te rapen. De Tielmans hebben er niet om gevraagd het boegbeeld te worden van onze gemeenschap, het was een toevalstreffer en eigenlijk waren ze ook het mikpunt van allerlei kritiek en jaloezie van zowel de Nederlandse kant, maar ook vanuit onze gemeenschap.

Het boegbeeld zijn zij geworden omdat wij als Indische gemeenschap eindelijk iets hadden waar wij mee konden pronken, kijk wat wij als bagage hebben en zie wat een artiesten. Met hun muziek maar vooral hun shows waren de Tielmans onze

trots. Ze waren niet de enige boegbeelden, maar ze waren wel de meest spraakmakende en het meest gewaardeerde buiten onze gemeenschap en daarmee werden ze onlosmakelijk met de Indische gemeenschap verbonden. De Tielmans waren onze Elvis, onze weet ik veel aan beroemdheden en het meest van alles waren ze de herinnering aan onze jeugdjaren, de jeugdjaren van de eerste, tweede, derde en misschien ook nog de vierde generatie.

Jeugdjaren waar wij als Indo's en Molukkers naar onze identiteit zochten en die min of meer konden vinden middels onze muziek, want daarmee konden wij op onze fuifjes bij elkaar en ons zelf zijn. De periode is vergeten en als jeugdige heb je niet het besef hoe het was geweest, vreemden zijn in een land waar je eigenlijk geen vreemde had moeten zijn.

Vreemden met een Hollandse taal, Hollandse manieren, Hollandse opvoeding en ook Hollandse voorouders. Vreemden die niet gewenst en begrepen werden in een land wat voor een deel hun bloedeigen roots had. De huidige generaties, wat er nog van over is zullen het nooit begrijpen, het kan ook niet. Deels omdat wij geen doorgevers zijn en onze communicatie binnen onze eigen gezinnen zich alleen richtte tot het heden en het verleden werd daarom in alle talen verzwegen.

Een periode sluit af, misschien wel goed zo, er is een taak volbracht. Een taak die willens en wetens onbewust op de schouders lag van de Tielman bros. De taak die onze gemeenschap in de belangstelling moest plaatsen in een tijd waar wij onze ruggen weer recht moesten zetten. 12 maart 2014 is de dag van de afsluiting van een gedenkwaardige periode en alleen zij, zullen deze dag beleven die op gegroeid zijn met de opkomst van onze broeders en zusters, de familie Tielman, mogen zij in vrede rusten.
Rest nog de dankbaarheid tegen wil en dank die onze gemeenschap verschuldigd is.

Albert van Prehn

ADVERTENSI MINI

Wist u dat u ook kleine 1-koloms tekstadvertenties kunt opgeven voor publicatie in het NICC Magazine?
De kosten hiervoor zijn € 5,- voor de eerste drie regels en daarna € 1,- per regel van 35 tekens (inclusief spaties).
Uw logo of andere illustratie erbij (maximaal 55 x 55 mm): toeslag van € 5,-
Geef uw ADVERTENSI MINI op aan: info@indisch-centrum-denhaag.nl

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 4 april 2014

29 maart 2014: Pasar Malam Amsterdam. Onder het motto "Ayo Mampir, Dapat Makan dan Bingkisan" (kom binnen, eet en neem wat mee) Brengt Stichting Kazziemakan i.s.m. Pasar Malam Amsterdam de Pasar Malam terug in de hoofdstad. Kom de sfeer proeven (en het eten natuurlijk). Gezelligheid en saam-horigheid van de authentieke Indische sfeer. Modeshow, dans-demonstraties, muziekshows met o.a. Java Guitars en Duo Ben & Sylvia en de standup comedian Ricky Risolles. De locatie is: **Mundus College,** Burg. Hogguerstraat 2, 1064 EB

Amsterdam Slotermeer. Tijden: 12.00 tot 22.00 uur. De toegang in de voorverkoop is € 7,00 en op locatie € 9,00. Voldoende parkeerruimte aanwezig (met parkeerschijf). Kaarten reserveren info@amsterdamproducties.nl

29maart 2014: Indische Feest-avond. Het wordt weer gezellig in Almere, waar Coby de Boer van Osco Peoductions weer een leuke dansavond organiseert. De muzikale medewerking wordt dit keer verzorgd door de band Chain en Mr. Jerry B. (de Nederlandse James Brown). Natuurlijk is de Indische keuken vertegenwoordigd door Siska Catering. Bovendien is er een loterij met leuke prijsjes. De locatie is: **Partycentrum The**

Lake, W. Dreesweg 10, 1314 VB Almere. Tijden: 20,00 tot 01.00 uur (zaal open 19,30 uur). Toegang: voorverkoop € 12,50. Reserveren van kaarten: Coby de Boer 036-5244573 of 06-46415767; en bij Pia Bleeker: 06-55966246.
info@indischefeestavond.nl

29 en 30 maart 2014: 3e editie Boeddhisme Festival. Voor de 3e keer richt het Rijksmuseum Volkenkunde de schijnwerpers op het Boeddhisme. De stukken komen vrijwel alle uit de eigen collectie en bovendien wordt volop aandacht besteed aan mediteren. Er zijn diverse topstukken te zien, waaronder de geheel vernieuwde Boeddhazaal (zie foto) die een aantal unieke Boeddhabeelden herbergt. Aansluitend bij het thema mediteren zijn er diverse

lezingen, kan men zelf mediteren met shakuhachimuziek en kan men meditatief tekenen. Voor kinderen en hun ouders zijn er familielezingen, zangmeditatie en kinderyoga. Verder toont de kunstenaar Tashi Norbu hoe er zandmandala's worden gemaakt. Gedurende het gehele weekend zijn er tal van heerlijke Thaise hapjes verkrijgbaar, is er Vietnamese muziek, mantrazang, enz. Locatie: **Rijksmuseum voor Volkenkunde,** Steenstraat 1, 2312 BS Leiden, Tel: 071-5158800. Voor tijden en entree zie: http://volkenkunde.nl/nl/3e-editie-boeddhisme-festival

30 maart 2014: Lezing: APRA-Staatsgreep van Westerling. In 1950 werd door Kapitein Raymond Westerling de zogenaamde APRA-staatsgreep gepleegd. Westerling deed dit met het legioen van Ratu Adil (APRA). Het doel was Bandoeng en Batavia te bezetten en de pas aangetreden regering van Indonesië onder leiding van President Soekarno omver te werpen. De historicus Frederik Willems geeft hierover een lezing. "Deze coup was absoluut geen daad van een eenling", zegt Willems, "Hij genoot de steun van hoge Nederlandse militairen". De mislukte coup van Westerling wordt vaak bestempeld als een wanhoopsdaad van een fantast. Ten onrechte, vindt Willems, die werkt aan een biografie van Raymond Westerling. (*Er wordt beweerd dat ook Prins Bernhard er mee van doen zou hebben. Of dit eveneens in de lezing naar voren komt, is bij de redactie niet bekend).* Deze lezing wordt in samenwerking met de Arnhemse Volksuniversiteit georganiseerd. Locatie is: **Museum Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Aanvangstijd: 14.00 uur. De toegang: € 14,00 (incl. museum-toegang). Inschrijven is vereist. Reserveren: 026-4422363 of via: www.volksuniversiteit.nl/arnhem, onder vermelding van: **CUL620.**

30 maart 2014: Workshop Familieherinneringen in koffer voor jong en oud. Iedereen heeft wel zijn eigen dierbare familie-geschiedenis. En Indische mensen zijn daar geen uitzondering op. In deze workshop wordt het maken van een werkstuk dat jouw eigen familieverhaal uitbeeldt bijna tot een kunst verheven. Wel zelf materialen, zoals foto's, brieven, documenten, krantenknipsels en een koffer, kist of stevige grote doos meenemen. Deze workshop wordt gepresenteerd en begeleid door Shelly Lapré, die hiermee al enige jaren ervaring heeft. Locatie: **Van Abbemuseum,** Bilderdijklaan 10, 5611 NH Eindhoven. Tijden: 11.00 tot 16.00 uur. Deelname: € 20,00, incl. lijm, rijstpapier, tjanting (waspen), inkt en tevens gratis entree tentoonstelling Arte Útil. Vraag naar de speciale familieprijs Informatie en aanmelden voor de workshop: info@shellylapre.nl www.shellylapre.nl

5 april 2014: Tempo Doeloe in Haags Gemeentemuseum. Wie wil terugkijken in het Indië tentijde van voor de Eerste Wereld-oorlog, kan z'n hart ophalen in het Gemeentemuseum. Daar opent de tentoonstelling met

Aziatische kunst, waaronder Balinees houtsnijwerk, Indisch zilver, krissen, schilderijen uit Java, enz. De bezoeker kan zich "volledig onderdompelen" in de rijke cultuurgeschiedenia van Nederlands-Indië. De getoonde voorwerpen komen uit de particuliere verzameling van Jan Veenendaal, aangevuld met eigen stukken van het museum. Te zien is de wisselwerking tussen Oost en West en het samengaan van stijlen en culturen in de afgelopen 400 jaar. Zo zijn er voorwerpen te zien die hun oorsprong vonden in de lokale traditie, maar werden

aangepast aan de westerse smaak en voornamelijk voor de Hollandse markt waren bestemd. Deze tentoonstelling duurt tot 26 oktober. De locatie is: **Haags Gemeentemuseum,** Stadhouders laan 41, 2517 HV Den Haag, Tel: 070-3381111. Openingstijden: di. t/m zo. 12.00-17.00 uur. Toegang € 14,50 voor het gehele museum, studentenpas € 11,00, jeugd tot 18 jr. gratis, museumkaart van toepassing.
www.gemeentemuseum.nl

5 en 6 april 2014: Wajang, Gamelan en Javaanse Dans. Een gevarieerd programma met naast wajangspel, muziek en dans ook ruimte voor kinderen om te worden geschminkt of een workshop te volgen. Op zaterdag kijken en luisteren vaar de Wajang voorstelling "Kantjil en Harimau op

strooptocht", naar een verhaal van Jeroen Steenbeek. Daarna onder leiding van kunstenares Anneke Ingwersen wajangpop maken en aansluitend met je zelfgemaakte wajangpop spelen in het kleine wajangtheater. Op 6 april speelt de groep "Kusama Budaya" twee maal een Javaanse Gamelan voorstelling in het museum. Bij deze Oosterse Gamelanklanken kan men tevens genieten van de klassiek-Javaanse dansgroep "Kuwung-kuwung" van dr. Clara Brakel. Op beide dagen kan men ook de vaste tentoonstellinmg "Het Verhaal van Indië" bekijken. Locatie: **Museum Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Openingstijden: 10.00 – 17.00 uur Vanwege het Museumweekend is de toegang beide dagen gratis. Info: nb.ravensbergen@mindef.nl

7 april t/m 5 mei 2014: Tentoonstelling "Aanpassen". Stichting Herdenking Gevallenen en Slachtoffers in Nederlands-Indië heeft de bekende expositie "Aanpassen" naar Amstelveen gehaald. Deze handelt over het integratieproces van de Indische

Nederlanders vanaf hun komst naar Nederland in de 50er jaren tot en met inmiddels drie generaties en de vierde nu in de schoolbanken. Een proces dat succesvolo te verlopen en ook in Amstelveen de culturele samen-leving heeft verrijkt. Locatie: **Openbare Bibliotheek,** op het Stadsplein, in het centrum van Amstelveen. Tijden: Openingsuren Bibliotheek, Toegang gratis. Info: http://www.amstelveenweb.com/nieuws-De-tentoonstelling-Aanpassen-komt-naar-Amstelvee&newsid=226637562

11 april 2014: Themamiddag "Chinezen uit Indonesië en hun erfgoed in Nederland". Opdeze tweede publieksdag van het KITLV (Koninklijk Instituut voor Taal Land en Volkenkunde) in Leiden, zullen sprekers de aspecten van de Chinezen uit Indonesië belichten. Tevens wordt u geïnformeerd over diverse activiteiten van het CIHC (Chinese Indonesian Heritage Center). Op 12 juni 2012 werd de eerste publieksmiddag gehouden en de belangstelling was enorm. Meer dan 300 bezoekers werden geteld. Om de kans op teleurstelling wegens overbezetting in de kiem te smoren, is vooraf reserveren verplicht. Locatie: **Universiteit Leiden, Lipsius gebouw (tegenover KITLV), zaal 019.** Cleveringplaats 1, 2311 BD Leiden. Tijden: 13.00 tot 18.00

uur. Kaarten reserveren, tel: 071-5272295 of via kitlv@kitlv.nl Inlichtingen: www.kitlv.nl of via www.facebook.com/kitlv.

23 april 2014: Genealogisch onderzoek KNIL-militairen. Wie genealogisch onderzoek doet naar zijn voorouders, kan te maken krijgen met KNIL-militairen. Voor specifieke informatie hierover kan men uitstekend terecht in het Nationaal Srchief (N.A.) Den Haag. Ingris Koolhoven biedt in haar lezing inzicht en overzicht aan mensen die voor hun indische voorouders het Archief willen raadplegen. Zij geeft nadere uitleg over de diverse categorieën en bronnen waarover het N.A. beschikt. Verder gaat ze in over welke gegevens je waar kunt vinden, welke beperkingen er zijn op grond van de privacywet en hoe je kunt zoeken om het beste resultaat te krijgen. Na de lezing geeft zij de toehoorders de gelegenheid om vragen te ztellen. Voor deelname geldt het tarief van een museumkaartje. Reserveren is wel noodzakelijk. De locatie is: **Museum Bronbeek,** Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Nadere informatie: www.bronbeek.nl

27 april 2014: "Koninklijk Feest". Op de verjaardag van onze koning gaan we natuurlojk feesten! Om de dansvloer vol te

krijgen zijn de topbands "The Entertainers" (foto) en "Straight" geëngageerd. Beide bands garanderen een grote diversiteit aan muziekstijlen, dus voor elk wat wils. De indische keuken wordt gepresenteerd door Restaurant Poetrie Ajoe van Gerard Tan uit Den Haag. Locatie: **Zaal Vianden,** Viandenlaan 3-5, 4835 EG Breda. Tijden: 13.00 – 18.00 uur (zaal open 12.30 uur). Toegang: voorverkoop: € 12,50 en € 15,00 aan de zaal. Info en reserveringen: 06-83094281 of e-mail: sinar.projects@gmail.com

ADVERTENSI MINI

Kleine tekstadvertenties
35 posities per regel bij 10 pt.
daarna € 1,- per regel.
Logo (max. 50x50mm) toeslag € 5,-
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Add-on For Business
Een voordelige website van **AFB** voor Indische Evenementen of Toko
Maak kennis met **www.afbsite.nl**
info@afbsite.nl | 06-21460902

NICC Magazine zoekt enthousiaste vrijwilliger die maandelijks een horoscooppagina wil verzorgen.
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Column

door: Anita Bunt

Beste lezers van NICC Magazine. Bij deze wil ik mij graag aan jullie voorstellen. Mijn naam is Anita Bunt (1965). Ik woon in Zutphen en werk als systeemcoach en trainer in mijn eigen bedrijf: "Anitabunt.nl Mensontwikkeling", mijn praktijk voor persoonlijke groei en ontwikkeling. Ik ben geboren en getogen in Zutphen, heb een Nederlandse vader en mijn moeder is van de 2e generatie Indische Nederlanders. Als 3e generatie Indische Nederlanders ben ik mij gaan verdiepen in de Indische cultuur, geschiedenis en de thema's waar de Indische Nederlands collectief mee te maken hebben.

De zoektocht naar mijn Indische achtergrond en de Indische geschiedenis heeft geresulteerd in een bezoek aan mijn moederland. In april 2011 ben ik, samen met mijn moeder, naar Indonesië gevlogen om kennis te maken met het verre geboorteland van mijn familie. Het ervaren van mijn Indische "roots", mijn donkere wortels, laat mij iedere dag weer voelen wie ik ben en maakt het mogelijk mijn missie te leven.

Door dit te ervaren voel ik het als een soort vanzelfsprekendheid dat ik mijn verhaal met jullie deel. Het delen van mijn verhaal is een uitnodiging aan alle Indo's van de 2e en 3e generatie verhalen en ervaringen te delen met elkaar. Het schrijven van een column is een mooie manier om daar uiting aan te geven. Ik dank Albert van Prehn die mij in contact heeft gebracht met NICC. Ik hoop jullie veel leesplezier te brengen, jullie aan te raken en in beweging te zetten.

Deze week had ik een afspraak met nieuwe collega's die eveneens een praktijk voor persoonlijke ontwikkeling zijn gestart in Zutphen. Direct bij het handen schudden en ons aan elkaar voorstellen had ik al een klik, een lijntje met de manspersoon. Ik voelde en zag direct dat deze meneer net als ik ook een Indo was. Ik keek wat om me heen in de ruimte en ik complimenteerde mijn collega's met hun mooie nieuwe praktijk. We spraken wat over de ruimte en toen kon ik het niet laten om te vragen; "Misschien een rare vraag om nu meteen te stellen," zei ik, "maar klopt het dat jij ook een Indo bent?" De manspersoon keek me met grote ogen aan en begon quasi te lachen. "Ja, dat klopt," zei hij, "vanwaar de vraag?" Ik legde hem uit dat het voor mij "een ding" is, dat ik het bijzonder vind dat ik steeds meer Indische mensen tref en nu ook echt ontmoet.

"Het ècht ontmoeten van Indo's is voor mij nog niet zo heel erg lang een vanzelfsprekendheid", vertelde ik verder. "Indo zijn" werd bij ons thuis niet echt gestimuleerd, wij waren vooral Hollanders en dat betekende dat wij ons ook vooral niet mochten uiten als Indo en mijn moeder (zelf Indisch!) het niet goed vond als ik te veel met Indische kinderen omging."

Nou, we hadden direct een gespreksonderwerp en we praatten honderduit over onze ervaringen als Indokind in Nederland. Het werd een gesprek met wederzijds (her)erkenning, we voelden elkaar haarfijn aan. Er

waren momenten van lachen, maar ook van verdriet en gemis. Onze Indische ouders hebben zo hun best gedaan om ons goed op te voeden hier in Nederland, naar Nederlandse normen en waarden... Maar waar bleven zij zelf? Waar bleven hun eigen normen en waarden en wat hield hen tegen om zichzelf te laten horen en te laten zien....?

Tijdens deze ontmoeting realiseerde ik mij weer hoe belangrijk het is voor ons als 2e, 3e en 4e generatie dat we ons moeten gaan realiseren, bewust worden van onze achtergrond, welke rijkdom er achter ons staat en dat het aan ons is te zorgen dat we naar de familieverhalen gaan vragen, ze vastleggen en zorgen dat de rijke Indische cultuur voort blijft bestaan, ook de generaties na ons. Ik wil hier graag een steentje aan bijdragen en hoop door het schrijven van columns mijn ervaringen in NICC Magazine jullie mee te nemen in dit grote avontuur.

Hartegroet, Anita

Pasar Malam Kalender 2014

(update: maart 2014)

December/Januari
22 dec. t/m 5 jan. (behalve Kerst &Nieuwjaar): Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Februari
22, 23: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

Maart
21, 22, 23: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
29: Amsterdam www.amsterdamproductiehuis.nl

April
4, 5, 6: Arnhem www.flamproductions.nl
15 t/m 20: Malieveld, Den Haag www.indonesia.nl
18, 19, 20: Ahoy Rotterdam www.pasarmalamasia.nl

Mei
2, 3, 4: Geleen www.pasarmalamasia.nl
16, 17, 18: Zwolle www.wnproductions.nl
24, 25: : Zutphen www.pasaroostwest.nl
29 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni
1, t/m 9: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
6, 7, 8: Den Helder www.stichtingstellar.nl
7, 8: Eefde www.flamproductions.nl
20, 21, 22: Enschede www.flamproductions.nl
???: Zeist www.wnproductions.nl

Juli
4, 5, 6: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl
18, 19, 20: Groningen www.pasarmalamasia.nl
26, 27: Vaassen www.pasaroostwest.nl
29, 30, 31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus
1: Steenwijk www.wnproductions.nl
8, 9, 10: Tegelen www.wnproductions.nl
16: Almere www.indischefeestavond.nl
22, 23, 24: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
24, 25, 26, 27: Dordrecht www.wnproductions.nl
29, 30, 31: Assen www.flamproductions.nl

September
5, 6, 7: Utrecht www.wnproductions.nl
5, 6, 7: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl
20, 21 Alkmaar www.stichtingstellar.nl
25, 26, 27, 28: Alphen a/d Rijn www.wnproductions.nl

Oktober
3, 4, 5: Maastricht www.pasarmalamasia.nl
11, 12: Drachten www.flamproductions.nl
18, 19: Dieren www.pasaroostwest.nl
24, 25, 26: Nijmegen www.pasarmalamasia.nl

November
??? Den Haag, Pasar Kliling www.manggarmegar.nl
8, 9: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
8, 9: Leek www.stichtingstellar.nl

December
20 dec. t/m 4 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag) Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Van enkele Pasars zijn nog geen details bekend. Updates volgen.

Reparatie, onderdelen, accessoires en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. http://www.mobipc.nl/onderdelen

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang
Redactie:
Jean-Marie Bosch van Drakestein
Albert van Prehn
Juniorredacteur: Chinook de Deugd
Correspondenten:
Ferry Schwab (ICM-online)
Silfraire Delhaye (Indisch Platform)
Adrian Lemmens (New Zealand)
Strip: Hugo Driessen
Gedichten: Mary-Jane Sahanaja
Columns: Anita Bunt
Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang
Ondersteuning: Groep de Mos, Den Haag
Technische realisatie: Dennis v.d. Ham
(Borca-Online Computer Service)
http://www.borca-online.nl/

Verschijning: de 15e van elke maand
Sluitingsdatum kopij en advertenties:
de 4e van elke maand
Advertentietarieven: op aanvraag
Abonnement NICC Magazine: GRATIS
Postadres: Newtonstraat 660
2562 LA Den Haag - Nederland
W: www.indisch-centrum-denhaag.nl
: http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com
@: info@indisch-centrum-denhaag.nl

Aanmelden NICC Magazine (subscribe):
http://www.indisch-centrum-denhaag.nl/phplist/?p=subscribe&id=1
Opzeggen NICC Magazine (unsubscribe):
http://www.indisch-centrum-denhaag.nl/phplist/?p=unsubscribe&if=1

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.
© 2013 N.I.C.C. Den Haag

NICC Magazine

Maandelijks ***GRATIS*** e-magazine
voor de Indische gemeenschap

Bent u al abonnee?

Eén mailtje is voldoende:
info@indisch-centrum-denhaag.nl

de Indische wereld
MAGAZINE VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Borca Online
Computer Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Wilt u abonnees werven onder uw familie, vrienden of op uw vereniging? Zie formulier op pagina 34

e-mail adressenlijst

	NAAM	e–MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst printen of knippen en plakken en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-denhaag.nl
of versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag